

Naša anketa

Z vyhodnotenia priebehu výročných členských schôdzí ZO SZPB vyplynul jeden nepotešiteľný záver. Málo sa zameriavame na to, čo sami zlepšujeme, ale máme veľa návrhov, čo by mali robiť iní a inak. Má to logiku?

Igor Kovačka, predseda ZO SZPB Sklabinia: – Pokiaľ vychádzam z vlastnej skúsenosti, tak naša ZO SZPB si rieši svoje problémy a nezaťažuje s nimi iných. Nežiadame tiež, aby za nás niekto riešil problémy, ktoré vieme vyriešiť sami, prípadne s obecným úradom.

To je moja základná odpoveď na anketu. Ak však členovia SZPB chcú niečo od iných, tak ide o to, čo zo zákona patrí do povinností obce a štátu. Vtedy na to upozorňujeme.

Jozef Pupala, predseda ZO SZPB armádneho generála L. Svobodu, Čierny Potok: – Áno má! Myslí si, že spíme sladko na vavrínoch a rýchlik doby sa nám vzdáva. Prežívame z podstaty ešte žijúcich priamych účastníkov protifašistického odboja. Ubúdajú nám priami účastníci. Vznikajú nové organizácie, ktoré si dávajú za cieľ „boj proti fašizmu“. No boj je to administratívny, v uliciach nás nenájdu. Asi k nám nepríde do organizácie syn funkcionára SZPB, ktorý sa otvorene angažuje u „Kotlebovcov“! Nie sme dostatočne akcioví a preto hľadáme príčiny inde! Je to naša pohodlnosť, zotrvačnosť, veď nejaká bolo a nejaká bude.

Svoj názor vyvodzujem z poznania počas besied na školách, z účasti na schôdzkach ZO SZPB, z účasti na pietnych spomienkach a z kritiky radových členov.

Ján Pacek, predseda ZO SZPB, Medzibrod: – Myslí si, že to nie je až taký nepotešiteľný záver. Nech nás teší, že naši funkcionári ešte nie sú apatickí k dňaniu okolo seba a poukazujú na nedostatky, ktoré ich trápia.

Pri hodnotení našich ZO SZPB v oblasti organizácie B. Bystrica máme aj také, kde je čo zlepšovať, ale väčšine sa nedá nič vytknúť. Osobitne ak si uvedomíme, že pracujú dobrovoľne, bez nároku na odmenu.

Kritizujú nás aj z vonka. No našim neprajníkom bráni byť ostrejšími aj početná veľkosť nášho občianskeho združenia. Bolo by nás ešte viac, ak by nás viac posilnili potomkovia priamych účastníkov protifašistického odboja. Lenže jedni nemajú záujem, iní sa vyhovávajú na nedostatok času a sú aj takí, ktorí prepádli mamonu a všetko kalkulujú v rovine „čo za to?“. Nezakrývame si oči, aj taký je súčasný Slovák.

(Pokračovanie na str. 3)

Perlička

Americká univerzita prerátala Číňanov

Výskumník z Univerzity Wisconsin-Madison porátal, že údaje o počte obyvateľstva Číny môžu byť navýšené o 80 miliónov. Ak je to tak, potom je najľudnatejším štátom sveta India, vyplýva z článku Time.

Podľa tohto prepočtu by Čína v roku 2016 mala mať 1,29 mld. obyvateľov, kým čínska štátna štatistika hovorí o počte 1,37 mld. Túto nezrovnalosť vraj spôsobili navýšené hodnoty sumárneho koeficientu fertility. Tie oficiálne sú vraj na úrovni 1,6, kým matematik hovorí o 1,05.

Podľa zahraničnej tlače – admi –

Vzniklo nám ďalšie pamätné miesto - symbol protifašistického odporu!

Dňa 8. júna 2017 bola v Tisovci, za účasti takmer kompletnej ÚR SZPB, odhalená busta miestneho rodáka, náčelníka štábu 1. čs. armády na Slovensku gen. Júliusa Noska (8. 6. 1907–5. 9. 1986).

Pri príležitosti jeho 110. nedežítých narodenín mesto Tisovec v spolupráci

s Múzeom SNP v B. Bystrici usporiadalo seminár o jeho živote, vojenskej kariére a taktiež o odboji a SNP. Oboch podujatí sa zúčastnili dcéra hrdinu Anna Čeňková-Nosková s rodinou, autor busty akademický sochár Štefan Pelikán, poslanec NR SR Michal Bagačka, primátor Tisovca Pe-

ter Mináč, generálny riaditeľ Múzea SNP Stanislav Mičev, predseda SZPB Pavol Sečká, gen. Juraj Krištofovič a dvaja priami účastníci protifašistického odboja: bývalý červenoarmejec plk. Ladislav Sládek a bývalý partizán a člen oblastného výboru SZPB

(Pokračovanie na str. 3)

Jozef Gabčík generálmajorom

Prezident Andrej Kiska v piatok 26. 5. 2017 povýšil brigádneho generála (in memoriam) Jozefa Gabčíka, ktorý bol účastníkom Operácie Antropoid, do vojenskej hodnosti generálmajor.

Takmer presne na deň pred 75 rokmi vykonal Jozef Gabčík spolu s ďalšími čs. vojakmi čin, ktorý mal ďalekosiahle dôsledky. A nielen pre ČSR.

Preto je jeho odkaz taký silný. A preto je jeho meno neodmysliteľnou súčasťou našich národných vojenských a politických dejín. Preto je našou povinnosťou na jeho posolstvo, oddnes generálmajora Jozefa Gabčíka (in memoriam) – „s odhodlaním a s vedomím rizika, že ma to môže stáť život, no bojovať proti zlu a nikdy mu neustúpiť“ – nezabudnúť, pripomínať si ho a rozvíjať ho. [Podľa www.prezident.sk](http://www.prezident.sk)

Čo sa babe chcelo, to sa jej prisnilo...

...hovorí jedno naše príslovie, ktoré mi napadlo, keď som si vo štvrtok 8. júna 2017 v denníku SME prečítal článok teológa Michala Havrana s názvom „Prečo som sa nepridal bojovníkom proti fašizmu“ (asi im z textu vypadlo „k“). No a v podtitulku autor kategorizuje: „Antisemitizmus, besnota, holokaust ako výmysel.“ A dodáva: „K tomu všetkému sa zrejme hlási Slovenský zväz protifašistických bojovníkov.“

Michal Havran si teda nie je istý, k čomu sa hlási SZPB, no žlč už vypúšťa. A tak všetko, o čom sa ďalej zmieňuje,

patri tiež do kategórie „zrejme“. Hoci v poslednom stĺpci k tomu pridáva ďalšiu kvalitu havranovsky usvedčujúceho faktu „a teda mám pocit“.

Prečo teológ Michal Havran používa slovo *zrejme*? Asi si myslí, že bez neho by už prosté konštatovanie bolo obvinením. Neverí si, že by tým neskĺzol ku klamstvu a teda aj k hriechu. Vid' ôsme prikázanie „nebudeš krivo svedčiť proti bližnému svojmu“.

Alebo sa obáva férového vedomostno-faktografického súboja. Lebo si nie je istý, či by bol schopný so svojimi vedomosťami poraziť protifašistickú pravdu, ktorú nazval v článku „hlúposťou z lenivosti“. A tak radšej len štípe, štípe a štípe. **Vladimír Mikunda**

Už len toto nám chýbalo!

Maďarsko bude bojovať za zrušenie Benešových dekrétov, túto informáciu priniesla ČTK odvolávajúca sa na maďarskú agentúru MTI, podľa ktorej to povedal štátny tajomník úradu vlády zodpovedný za národnú politiku Árpád Potápi v maďarskom meste Bonyhád v Tolníanskej župe pri príležitosti 70. výročia výmeny obyvateľstva medzi Československom a Maďarskom.

„Všetkými silami budeme bojovať za zrušenie Benešových dekrétov, kto-

ré hovoria o zbavení práv maďarstva žijúceho na Felvidéku. Spomienka na obeť vystaňovania nás zaväzuje, aby sme plameň spolupatričnosti maďarského národa odovzdali ďalším generáciám,“ povedal štátny tajomník. (Felvidék je maďarský termín pre tzv. Hornú zem – historické pomenovanie severnej časti Uhorska od pohoria Matra – pozn. Bojovník.)

Slovenská aj česká politická reprezentácia zrušenie Benešových dekrétov dlhodobo odmieta. Ústavný súd ČR po-

tvrdil platnosť výnosov v čase vzniku a ich záväznosť, čo znamená, že nimi nastolené zmeny zostávajú zachované.

Iná situácia vznikla na Slovensku. To, čo sa ešte donedávna zdalo byť nemožné, sa vo svetle zrušenia tzv. Mečiarových amnestií javí úplne inak. Dnes, keď zákonodarcovia zasiahli do právneho systému tak, že zrušili akty vydané zastupujúcim prezidentom Vladimírom Mečiarom, nezdá sa už až také nemožné, aby zasiahli aj do rozhodnutí prezidenta Beneša a zrušili i jeho rozhodnutia.

Podľa hlavných správ, 6. 6. 2017

Zo života ruského špióna v EÚ

Americké zločiny a európske ticho

Vo svojich príspevkoch som pripomenul, ako Európa rada upozorňuje na porušovanie medzinárodného práva zo strany Ruska, ale mlčky toleruje porušovanie medzinárodného práva zo strany USA a ďalších spojencov.

Akosi sa vytráca sebakritika. Spomenul som americkú inváziu do Iraku, aj intervenciu NATO v Líbyi. Obe tieto krajiny sú dnes krvavejším miestom ako pred intervenciami zo Západu.

Ale venoval som sa najmä aktuálnym príkladom. Po prvé, iracké a americké bombardovanie Mosulu má za následok obrovské množstvo civilných obetí. Prečo je Európa teraz ticho? Pri oslobodzovaní Aleppa sme Rusov obviňovali z vojnových zločinov a teraz sú odrazu civilné obete v poriadku? Po druhé, bombardovanie Sýrie zo strany USA bez súhlasu Bezpečnostnej rady OSN je porušenie medzinárodného práva – ako to môžeme tolerovať? Po tretie, Američania nedávno bombardovali v Sýrii mešitu Al Jinah, kde je hlásených 38 civilných obetí. Žiadna odozva z Európy. Po štvrté, v Jemene

sa odohráva najväčšia humanitárna katastrofa v 21. storočí kvôli náletom Saudskej Arábie. S americkou podporou. Žiadna odozva Európy. Po piate, Izrael okupuje suverénne palestínske teritóriá, čo je takisto porušenie medzinárodného práva. Príkladov pokrytectva Európy by sa dalo najst' oveľa viac.

Luboš Blaha v *noveslovo.sk*, 2. 6. 2017 (výňatok)

Putin: Rusko sa nebude slabošsky pozerat' na rozrastanie PRO

Rusko sa nebude slabošsky pozerat' na rozrastanie americkej PRO, vrátane objavenia sa jej elementov v južnej Kórei, vyhlásil prezident RF Vladimir Putin v rámci Petrohradského medzinárodného ekonomického fóra počas stretnutia s predstaviteľmi medzinárodných informačných agentúr.

„Na Aljaške, teraz vznikajú elementy PRO v južnej Kórei.

My sme jednoducho povinní rovnako na to reagovať, rovnako

ako ako v západnej časti Ruska. Alebo sa máme na to slabošsky pozerat'? Samozrejme, že nie! Rozmýšľame, ako odpovedať na tieto výzvy, pre nás je to výzva,“ povedal Putin.

Podľa *ria.ru*, 1. 6. 2017

Postrehy z Francúzska a Izraela a o nemeckej nenávisti k národnej hrdosti...

Napriek tomu bol môj celkový dojem z Francúzska skôr negatívny. Mal som pocit, že francúzsky národ stráca svoju vlasť, a to bez toho, že by sa ju snažil brániť. Paríž sa stáva africko-arabským mestom s množstvom zahalených žien. Kedysi som sa učil verše S. K. Neumanna:

*Nejsi už Evropa,
jako jsi bývala,
Když milost ducha
na tě se smávala.*

Toto básnik napísal v roku 1937. Čo by musel hovoriť dnes?

* * *

Európan, ktorý si neželá islamizáciu svojej vlasti, je

označovaný za nacistu. Dočítal som sa tiež, že člen ÚV palestínskej vládnucej strany Fatah Tawfik Tirawi nedávno vyhlásil: „Hitler nebol mravne skorumpovaný, bol statočný!“ Tajomník ÚV strany Fatah Džibril Radžub zase povedal: „Keby sme mali nukleárnu zbraň, ešte dnes by sme ju použili!“

Parlamentnílisty.cz, 3. 6. 2017

Ako Putin s Clintonom hovoril o vstupe Ruska do NATO

V rozhovore s režisérom Oliverom Stone ruský prezident Vladimir Putin spomenul, že svojho času navrhoval prezidentovi USA Billovi Clintonovi posúdiť variant vstupu Ruska do NATO.

„Spomínam si na jedno z našich ostatných stretnutí s prezidentom Clintonom v Moskve. Počas diskusie som povedal: azda by sme mohli posúdiť variant, že Rusko vstúpi do NATO. Clinton odpovedal: ja nie som proti. No celá delegácia veľmi znervóznela,“ povedal Putin počas rozhovoru, výňatky z ktorého prináša list Politico.

Lenže teraz sa pakt NATO, podľa ruského prezidenta stal zahraničnopolitickým nástrojom USA, ktoré nemajú spojencov a majú len vazalov.

„Keď sa štát stane členom NATO, už sa mu ťažko odporuje tlaku zo strany takého obrovského štátu – lídra NATO, ako sú USA. Preto sa u neho môže objaviť čokoľvek: aj systémy PRO, aj nové základne a ak to bude nutné, tak aj nové útočné komplexy. Čo máme na to robiť

my?“, postavil si rečnícku otázku ruský prezident.

Rusko musí v tejto situácii prijímať protiopatrenia a nacieliť svoje raketové systémy na tie objekty, ktoré ho začínajú ohrozovať, dodal Putin. Moskva, podľa jeho slov, ostro reaguje na rozšírenie NATO, pretože ju znepokojuje prax prijímania rozhodnutí v aliancii.

Putin poskytol Stonemu rozhovor, ktorý sa objaví vo filme americkej káblovej televízie Showtime 12.–15. júna 2017.

Podľa *ria.ru*, 3. 6. 2017

Trump volá po zavrnutí politkorektnosti

Americký prezident Donald Trump po teroristickom akte v Londýne, obeťou ktorého sa stalo sedem ľudí, predstúpil s výzvou zavrhnúť politkorektnosť a začať sa zaoberať bezpečnosťou občanov.

Trump napísal na Twitter, že „musíme prestať byť politicky korektnými a chytiť sa zabezpečovania bezpečnosti našich ob-

čanov“. Podľa jeho slov „ak my nezmúdrieme, bude iba horšie“.

Prezident USA tiež skritizoval slová primátora Londýna

Sadiqa Khana o teroristickom akte v britskom hlavnom meste. „Najmenej sedem mŕtvych a 48 ranených pri teroristickom útoku a primátor Londýna hovorí, že niet dôvodov na znepokojenie,“ napísal Trump.

– r –

Čo píšu iní

Štátny tajomník MO SR si uctil americké a britské obeť SNP

Štátny tajomník ministerstva obrany Róbert Ondrejcsák spolu s americkým veľvyslancom Adamom Sterlingom a britským veľvyslancom Andy Garthom si 1. 6. 2017 v obci Polomka pri pamätníku obetí USA a Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska v SNP uctili ich pamiatku a odhalili im pamätnú tabuľu.

V SNP okrem sovietskej vojenskej misie pôsobili príslušníci amerického Úradu špeciálnych služieb (OSS – Office Strategic Service) a britského Úradu pre špeciálne operácie (SOE – Special Operations Executive). Obe misie boli vysadené na letisku Tri Duby v septembri 1944. Následne plnili svoje úlohy so spravodajskými orgánmi 1. čs. armády na Slovensku.

Dňa 26. decembra 1944 zajala nemecká protipartizánska jednotka Abwehrgruppe 218 členov americkej a britskej jednotky nad obcou Polomka. Boli odvezení do koncentračného tábora Mathausen, kde ich po tvrdých výsluchoch 24. januára 1945 popravili.

Mosr.sk, 1. 6. 2017 (výňatok)

Kyjev už má Prospekt hauptsturmführera SS Šucheviča

Poslanci Kyjevskej mestskej rady na druhý pokus podporili premenovanie Prospektu osloboditeľa Kyjeva generála N. Vatutina na Prospekt banderovca a hauptsturmführera SS Romana Šucheviča.

V decembri 2016 toto premenovanie ešte Kyjevska mestská rada odmietla. (Povedané inak, potvrdzuje sa pravidlo, že „nie je majster ten, kto začne, ale ten, kto dielo dokončí“. V radoch Červenej armády podľa líderky hnutia Antivojna Viktorie Šilovej bojovalo 6 500 000 Ukrajincov. Lenže dnes ich porazili potomkovia tých 250 000 Ukrajincov, ktorí bojovali po boku nacistického Nemecka.) Viktoria Šilova nemôže pochopiť, ako to dopustil kyjevský primátor Vitalij Kličko, ktorý je potomkom (babičky) židovskej dievčiny, ktorú zachránili pred nacistami prostí Ukrajinci. Jeden z nich si ju neskôr vzal za ženu. Z tohto manželstva sa narodil otec Vitalija a z jeho manželstva on sám.

No a dnes mestská rada vnuka židovskej babičky 87 hlasmi, pri nutných 61 hlasoch, podporila premenovanie prospektu osloboditeľa Kyjeva generála Vatutina na meno ukrajinského SS-áka.

Podľa ruských a ukrajinských médií, jún 2017

Ukrajinskí nacionalisti žiadajú poľského konzula, aby sa ospravedlnil za kritiku Banderu

Nacionalistická strana „Sloboda“ zorganizovala v stredu 31. 5. 2017 zhromaždenie pri budove poľského konzulátu v Lucku s cieľom zabrániť vymenovaniu za konzula Veslava Mazura, ktorý zastáva stanovisko, že Ukrajina musí prehodnotiť svojich národných hrdinov a nerátat' k nim Stepana Banderu.

Účastníci vyzvali poľskú stranu aby budovala vzťahy medzi štátmi „na základe rovnoprávnosti a úcty k ukrajinským hrdinom“. Zároveň Mazurovi venovali knihu o UPA a o Stepanovi Banderovi a žiadali od konzula verejné ospravedlnenie za svoje vyjadrenia.

(V. Mazur v októbri minulého roka, keď bol konzulom vo Lvove, nazval S. Banderu banditom.)

Podľa *vz.ru*, 31. 5. 2017

Skupina True Fighters: Páchanie trestnej činnosti študentmi Univerzity Komenského s podporou jej profesorov?

Zdevastované pamätne tabule začínajú na Slovensku pribúdať ako huby po daždi. Je verejne známe, kto niektoré z tabúľ poškodil či zničil, pretože samotní aktéri sa svojím činom ihneď pochválili na sociálnych sieťach. Medzi podobný prípad patrí aj poškodenie tabule na rodnom dome Jozefa Tisa v Bytči.

Pamätnú tabuľu poškodila skupina True Fighters v noci z 8. na 9. novembra 2016, kedy na ňu bol nalepený nápis: „V tomto dome sa narodil Jozef Tiso, prezident fašistického slovakštátu, bol spoluzodpovedný za vraždu 70 000 našich spoluobčanov, deportovaných do koncentračných táborov.“

Skupina svoj skutok zdôvodnila na sociálnej sieti a pre portál Fičí uviedla: „My na Jozefovi Tisovi nič kontroverzné nevidíme. Existuje veľké množstvo dokumentov a uznávaných historikov, ktorí jasne ukazujú priamu zodpovednosť Jozefa Tisa za deportovanie židovského obyvateľstva zo Slovenska. Že nemal na výber? Doba konanie nediktuje, len núti človeka jasne povedať, na ktorej strane stojí.“

Hlavnespravdy.sk, 31. 5. 2017 (výňatok)

(Pokračovanie na str. 4)

Vzniklo nám ďalšie pamätané miesto – symbol protifašistického odporu!

(Dokončenie zo str. 1)

v R. Sobote Július Molitoris. Najpočetnejšie zastúpenie na oboch podujatiach však mala tisovecká školská mládež.

Hlavný príhovor pri odhalení busty mal S. Mičev, ktorý vyzdvihol „to, čo si mnohí ani neuvedomujú. Koľko odvahy a morálnej sily bolo treba... aby večer 29. augusta (1944)... vydali rozkaz Začnite s vyst'ahovaním!“ „Naozaj to nebolo jednoduché, pretože vedeli, že keď toto povedia, tak riskujú vlastný

život, riskujú život svojich príbuzných a napriek tomu toto historické rozhodnutie prijali.“

Ďalej S. Mičev zdôraznil, že nech sa udalosti po 29. auguste 1944 vyvíjali akokoľvek, Povstaním sa Slovensko očistilo od kolaborácie s nacizmom a pridalo sa k tým mocnostiam, ktoré nacizmus nakoniec porazili.

Pavol Sečkář zdôraznil, že „odhalením busty gen. Nosku nám vznikol ďalší symbol SNP, pamätané miesto na tých, ktorí bojovali a umierali

v Povstaní a na bojiskách 2. sv. vojny“. Pri spomienke na slovenský štát uviedol, že „režim sa v ňom udržoval za cenu potláčania slobody, za cenu fyzickej likvidácie svojich občanov, za ktorú dokonca aj ochotne platil. V týchto rokoch však takmer všetci slušní ľudia stáli na inej strane, než vtedajší štátny režim. Odboj, ktorý sa postupne zdvihol, nebol namierený proti štátu preto, lebo bol slovenský! Bol namierený proti štátu preto, lebo to bol štát fašistický“, podčiarkol.

Vladimír Mikunda

Spomienkové stretnutie vo Veľkej Lodine – Brezie

Už po jedenásty krát sa členovia Klubov českého pohraničia z Čiech, Moravy, Slovenska, členovia SZPB, najmä z oblastnej organizácie v Prešove, Združenia vojnových poškodených a zástupca veľvyslanectva RF, zišli 21. mája 2017 vo Veľkej Lodine – Brezie, okres Košice okolie, na spomienkovom stretnutí, aby si uctili pamiatku príslušníkov ZNB, ktorí padli v boji s banderovcami 4. mája 1948.

Pamiatku padlým strážmajstrom ZNB Emanuelovi Polákovi a Josefovi Prošekovi sme si uctili položením vencov a kytíc k pamätnej tabuli, zaspievaním slovenskej a českej hymny, udelením pamätných listov

medzi klubmi, ktoré najviac šíria odkaz boja za národnú slobodu, do ktorého patrí aj boj s banderovskými bandami.

Positívnym výsledkom zo stretnutia je plný autobus členov KČP z Česka a Moravy na spomienkovom stretnutí a negatívny, nezáujem,

neochota súčasných príslušníkov policajného zboru z okresu Košice okolie a predovšetkým starostu obce Veľká Lodina aktívne sa zúčastniť tohto spomienkového podujatia.

Dúfajme, že to o rok napravíme.

Ján Krajčovič, snímka Vlastimil Matouš
(Pre Bojovník bez nároku na honorár)

Opäť k vojnovým sirotám

Vo štvrtok 4. mája 2017 sa z iniciatívy SZPB stretol predseda Pavol Sečkář s predkladateľom dvoch dôležitých zákonov pre SZPB exposlancom za SMER – SD Národnej rady SR Viliamom Jasaňom. Téma rozhovoru – Zákon č. 264/2014 Z. z., o jednorazovom finančnom príspevku vojnovým sirotám.

Od čias realizácie zákona sa v kancelárii SZPB začali množiť sťažnosti, že prečo to nedostal ten i onen... Z rokovania vyplynul jediný a logicky správny záver – napísať ministerke spravodlivosti list a požiadať ju o posúdenie zamietnutých žiadostí, nakoľko SZPB nemá kompetenciu právne ich posúdiť.

Ministerstvo spravodlivosti Ústrednej rade SZPB napísalo, že „k 24. 5. 2017 eviduje celkovo 2415 žiadostí o poskytnutie jednorazového finančného príspevku, z ktorých bolo v zmysle § 5 ods. 4 zákona č. 264/2014 Z. z.... meritórne posúdených 2410“. Na spresnenie ministerstvo uvádza, že „zohľadňujúc charakter informačného zdroja a účel jeho vedenia (prehľad o doručených a vybavených podaniach) poznamenávame, že mohlo dôjsť k nasledovným situáciám: po opakovanom podaní

žiadosti došlo k zápisu (a teda i zahrnutiu do sprístupňovaného počtu) každej z nich...“

„V súvislosti so zvyšnou časťou Vašej žiadosti Vám ministerstvo uvádza, že spolu bolo žiadateľom o príspevok podľa zákona č. 264/2014 Z. z. realizovaných 1 075 úhrad v celkovej výške 2 443 078,39 eur, z toho v roku 2015 v počte 992 vo výške 2 119 104,95 eur, v roku 2016 v počte 153 vo výške 323 973,44 eur, pričom v roku 2017 nebola zrealizovaná žiadna úhrada“.

V súvislosti s uvedeným počtom úhrad MS SR uvádza, že „počet úhrad nemusí byť totožný s počtom žiadateľov, ktorým bol priznaný príspevok podľa zákona č. 264/2014 Z. z., a to tak z dôvodu, že v prípade niektorých žiadateľov došlo k zmene rozhodnutia ministerstva na základe postupu v zmysle § 5 ods. 5 zákona č. 264/2014 Z. z. tak, že namiesto polovice príspevku bola priznaná celá suma, v takom prípade existujú dve úhrady, ako aj z dôvodu, že niektorí žiadatelia si uplatňovali nárok na poskytnutie príspevku v zmysle zákona č. 264/2014 Z. z. po oboch rodičoch, a to samostatnými žiadosťami, i v takom prípade sprístupňovaný údaj ráta s dvomi úhradami, prípadne kombináciou uvedených dôvodov“.

– vmi –

Výjazdové zasadnutie ÚR SZPB

Prvé tohtoročné rokovanie Ústrednej rady SZPB sa konalo 7. 6. 2017 v Tisovci za účasti primátora Petra Mináča a riaditeľa Múzea SNP Stanislava Mičeva.

Jedným z najdôležitejších bodov rokovania bolo posúdenie plnenia úloh, ktoré druhý najvyšší orgán nášho zväzu vytýčil vo svojich uzneseniach po XVI. zjazde SZPB. Správu o tom prijal s pripomienkami.

Ďalšou dôležitou témou bolo vyhodnotenie plnenia rozpočtu za rok 2016 a správu ÚRK k tomu, ako aj schválenie návrhu rozpočtu na rok 2017. Všetky tri dokumenty boli schválené.

Ústredná rada vzala na vedomie tiež informáciu o príprave spomienkových zhromaždení k 73. výročiu SNP v B. Bystrici, 73. výročia Dňa hrdinov Karpatsko-duklianskej operácie a aj informáciu o zabezpečení konferencie na tému „Extrémizmus, neofašizmus a neonacizmus...“, ktorá sa uskutoční 29. 6. 2017 v Múzeu SNP v B. Bystrici.

V priebehu rokovania boli do uznesenia dopracované ďalšie tri

zásadné body, ktoré vyšli z pléna. Po prvé, ÚR SZPB schválila podporu kandidatúry S. Mičeva za predsedu banskobystričského VÚC. Po druhé, predsedovi SZPB bolo uložené predložiť návrh člena SZPB do Rady RTVS, resp. do Rady pre vysielanie a retransmisiiu. Po tretie, ÚR SZPB s veľkým potešením prijala informáciu riaditeľa Múzea SNP o pripravovanej unikátnej medzinárodnej konferencii o nacistickej politike voči slovanským národom. Zúčastniť by sa jej mali zástupcovia väčšiny slovanských národov, nech bojovali na ktorejkoľvek strane.

– vmi –

Minister školstva... SR prevzal záštitu...

...nad IV. ročníkom odborného seminára o podjavorinskom odboji pod názvom „Pamätníky SNP“, prostredníctvom ktorého sa širokej verejnosti, pedagógom a žiakom základných a stredných škôl pripomenú významné udalosti slovenských dejín v národnooslobodzovacom boji a boji proti fašizmu ako ideológii, nehodnej žiadnej úcty a oslavy.

V záujme Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR je šírenie osvety, prehlbovanie povedomia žiakov, ako aj podpora skvalitnenia výučby dejín slovenského národa v základných a stredných školách, obzvlášť v čase, kedy si pripomíname významné historické udalosti národnooslobodzovacieho hnutia počas 2. svetovej vojny, 73. výročia vyhlásenia SNP. Verím, že sa nám podarí spoločným úsilím uchovávať demokratický a humanistický odkaz protifašistického odboja v edukačnom procese.

„Na základe Vašej žiadosti si Vám dovoľujem oznámiť, že udeľujem záštitu nad realizáciou IV. ročníka seminára o podjavorinskom odboji Pamätníky SNP,“ napísal 3. mája 2017 členovi Oblastného výboru SZPB v Novom Meste nad Váhom Pavlovi Bahníkovi minister školstva Peter Plavčan.

– r –

Naša anketa

(Dokončenie zo str. 1)

Václav Homišan, predseda ObIV SZPB, Stará Ľubovňa: – Často pri rokovaníach na členských schôdzkach ZO SZPB nám chýba sebakritický postoj k plneniu úloh a z toho vyvodenie správnych záverov pre ďalšiu činnosť. Vieme kritizovať iných a dávať im rady, ale na svoju činnosť hľadíme akoby cez zahmlené sklo. Až sa raz naučíme spracúvať svoje chyby a premieňať ich na prospešnú činnosť, potom sa určite dostaví aj úspech.

Zuzana Gergelyová, HDK pri ObIV SZPB, Trnava: – Zlepšovať a pôsobiť je možné len potiaľ a tam, pokiaľ a kde siahajú naše možnosti a kompetencie. Napríklad na úseku spolupráce so školstvom, ministerstvom vnútra, ministerstvom obrany ap., ale či sú aj reálne možnosti...? **Michal Kuchár, tajomník ObIV SZPB, Spišská Nová Ves:** – Napriek tomu, že od politických a spoločenských zmien u nás uplynulo už vyše štvrtstoročie a nastala aj sloboda slova, v spoločnosti pretrvávajú povrchný a formálny prístup k povinnostiam. Podľa mojich osobných skúseností tento neduh pretrvávajú aj v našej organizácii. Nemožno to celkom zovšeobecňovať, ale je to tak. Záleží na nás všetkých, aký k tomu zaujmeme postoj a či napravíme prípadné vlastné chyby.

Jozef Výboch, predseda ZO SZPB Želiezovce: – Nepochybujem, že máme aj základné organizácie, ktorých činnosť je chudobná, skôr formálna, viac pasívna. Tam najskôr funkcionári uplatňujú prístup, že voľačo musia v predbežnej správe povedať a na niečo sa vyhovoriť... Domnievam sa, že väčšina organizácií postupovala tak, že na svoju prácu sa pozrela sebakriticky, s cieľom zlepšiť ju, odstrániť slabé miesta, ktoré v každej ľudskej činnosti sú a budú. Veď prikrášľovať si stav, na čo by to bolo dobré? Členská základňa je kritická, nechce zbytočne strácať čas schôdzovaním, kde by sa „mlátila prázdna slama“.

Kamil Krištofik, podpredseda ObIV SZPB, Nové Mesto nad Váhom: – Netreba sa čudovať, veď je to len odraz každodenného života našej spoločnosti, ktorý sa premieňa do našej mysle a činnosti.

Vidíme to denne. Veď aj naši politici čo to neurobili, keď boli vo vláde, a až keď sú v opozícii vidia a vedia všetko, čo má robiť iná vláda. Samozrejme, jednoduchšie je kritizovať a navrhovať čo by mali robiť iní a inak, keď za to nenesieme zodpovednosť a sami robiť nebudeme. Už v minulosti nás učili, že kto chce pracovať, hľadá spôsoby a kto nechce pracovať, hľadá dôvody. Je na každom z nás, členovi, ZO SZPB a oblastnej organizácii SZPB, aby sme hľadali svoje vlastné špecifické cesty a spôsoby, ako naplniť naše poslanie a programové zameranie v každodennej praxi. Nikto iný to za nás neurobí!

73. výročie operácie „Overlord“

Dňa 6. júna 2017 sme si pripomenuli 73. výročie vylodenia spojencov v Normandii. V tento jeden z najdlhších dní druhej svetovej vojny sa uskutočnila kombinovaná operácia pod názvom Overlord.

Prípravou tejto náročnej vojenskej operácie poverili náčelníka štábu hlavného veliteľa spojeneckých síl (COSSAC) britského generálporučíka F. E. Morgana. Ním vypracovaný plán útoku cez Normandiu, ktorý dostal krycí názov „Overlord“, posúdili na québeckej konferencii v auguste 1943. S jej vykonaním súhlasili britský premiér W. Churchill, ako aj americký prezident F. D. Roosevelt. Za hlavného veliteľa spojeneckých expedičných síl vymenovali v decembri 1943 amerického generála D. D. Eisenhowera, ktorý predtým úspešne velil spojeneckým operáciám počas vylodení v severnej Afrike a južnom Taliansku. Po prevzatí velenia a dôkladnej analýze pôvodného plánu operácie došlo k niekoľkým zásadným úpravám, zvýšeniu počtu divízií a rozšíreniu úseku pobrežia určeného na vylodenie invázy vojsk.

Pôvodný dátum operácie bol stanovený na 5. júna 1944, avšak vzhľadom na nepriaznivé počasie panujúce v Lamanšskom prielave bola operácia posunutá o jeden deň. Na inváziu bolo vyčlenených 39 divízií, 12 samostatných brigád a 10 oddielov špeciálnych jednotiek „commandos“ a „rangers“. Vo vzduchu plnilo úlohy cca 10 900 bojových, vyše 2 300 dopravných lietadiel a takmer 2 600 klzákov. Zväz spojeneckých expedičných námorných síl pod velením britského admirála Bertrama Ramsyaha tvorilo 1 213 bojových lodí a člnov, 4 126 výsadkových plavidiel a prostriedkov, 736 pomocných a 864 obchodných lodí. Priestor, v ktorom sa uskutočnila spojenecká invázia, bol rozdelený do piatich samostatných sektorov – pláží.

Zo západu na východ: pláž „Utah“ – priestor americkej 4. pešej divízie; pláž „Omaha“ – priestor americkej 1. a 29. pešej divízie; pláž „Gold“ – priestor britskej 50. pešej divízie; pláž „Juno“ – priestor kanadskej 3. pešej divízie; pláž „Sword“ – priestor britskej 3. pešej divízie. Proti nim stáli nemecké jednotky 709., 352. a 716. pešej divízie. Do tyla nemeckých vojsk zoskočili, resp. pristáli, príslušníci americkej 82. a 101. vzdušnej výsadkovej divízie, ako aj britskej 6. vzdušnej výsadkovej divízie.

Do najväčšej kombinovanej operácie druhej svetovej vojny sa aktívne zapojili aj českí a slovenskí letci, a to v rámci 134. čs. stíhacieho krídla a 311. čs. bombardovacej perute britského Kráľovského letectva. Naši stíhači počas prvého dňa vykonali spolu 144 bojových

štartov v súhrnnom čase 281,15 operačných hodín. Z tohto počtu príslušníci 310. čs. stíhacej perute pripísali do zápisníkov letov 92,00 operačných hodín, ich kolegovia z 312. čs. stíhacej perute 97,20 operačných hodín a príslušníci 313. čs. stíhacej perute 91,55 operačných hodín. Ich úlohou bolo poskytnúť leteckú ochranu inváznym vojskám pred prípadným útokom nepriateľského letectva.

Nepriateľská letecká činnosť však až do neskorých nočných hodín nebola v priestore operačného nasadenia čs. letcov zaregistrovaná. Čs. bombardovacie letci 311. čs. bombardovacej perute vzlietli z letiska Predannack spolu 5-krát, keď počas tohto dňa postupne vyštartovalo na vojnové alebo päť lietadiel B-24 Liberator s úlohou pátrať po nemeckých lodiach a ponorkách. Tak, ako to bolo vo vzduchu nad inváznym priestorom, ani na mori nebola zo strany čs. letcov zaznamenaná žiadna aktivita.

Čo sa týka reakcie ich protivníka, nemecké vojenské velenie očakávalo spojeneckú inváziu. Nedisponovalo však hodnovernými informáciami, kedy a predovšetkým kde sa takáto operácia uskutoční. Intenzívne sa však na ňu pripravovalo.

O prvopočiatkoch výstavby Atlantického valu sa dá hovoriť už v letných mesiacoch roku 1940, v súvislosti s prípravou nemeckej invázie do Veľkej Británie, keď velenie nemeckej brannej moci chcelo ochrániť atlantické pobrežie pred eventúalnym britským protiúderom. V tomto období však išlo len o vybudovanie pechotných palebných postavení. V súvislosti s koncepciou sa však výstavba nerealizovala podľa jediného, vopred stanoveného plánu. Jednoznačne sa prispôbovala strategickému situácii na bojiskách druhej svetovej vojny. Na plánovaní a organizácii jeho výstavby sa okrem vrchného veliteľstva brannej moci (OKW) podieľali vrchné veliteľstvo pozemného vojska (OKH), vrchné veliteľstvo námorníctva (OKM) a vrchné veliteľstvo letectva (OKL). Zásadná zmena nastala 14. 12. 1941, keď OKW rozhodlo o výstavbe línií stáleho opevnenia pozdĺž celého západoeurópskeho pobrežia v Nórsku, Dánsku, Nemecku, Holandsku, Belgicku a Francúzsku. Riadenie výstavby opevnenia na pobreží Francúzska, Belgicka a Holandska podliehalo vrchnému veliteľstvu Západ so sídlom v Saint

Germain en Laye. Stavebnotechnickú stránku výstavby Atlantického valu zabezpečovala Todtova organizácia, ktorá na francúzskom, belgickom a holandskom pobreží zapojila do jeho výstavby cca 350 000 osôb (40 000 Nemcov, 90 000 Francúzov, 220 000 ostatných zahraničných pracovníkov).

K otázke skladby Atlantického valu možno v stručnosti uviesť, že išlo o kombináciu osvedčených starších a moderných fortifikačných stavieb, ktoré mali obrancov chrániť pred nepriateľskou strelbou a bombardovaním a umožniť im aktívne vedenie paľby na námorné, letecké a pozemné ciele všetkého druhu. Podľa účelu boli delené na objekty pre úkryt mužstva; rôzne skladiská, úkryty pre delá alebo tanky, sanitné úkryty, veliteľské stanovišťa; pozorovateľne a stanoviská riadenia paľby, veliteľské stanovišťa protiletadlových batérií, bojové objekty s pancierovými zvonmi či vežami, s čelnými, bočnými strieľňami...

Do júna 1944 bolo na úseku od Le Havru po Antverpy postavených 3 878 pevnostných objektov. V najužšom mieste atlantického pobrežia Francúzska bolo vybudovaných 1 459 pevnostných objektov. V Normandii bolo do invázie dokončených 1 643 pevnostných objektov, ďalších 79 bolo zostavaných a výstavba ďalších 289 objektov sa pripravovala. Na 242 km normandských pláží bolo postavených 200 000 zátarasov a položených množstvo mín.

Napriek vyššie uvedeným prípravám na spojeneckú inváziu, Nemci v počiatočných fázach spojeneckej operácie Overlord neverili, že ide skutočne o inváziu. Sám ríšsky kancelár Adolf Hitler bol presvedčený, že sa spojenecká invázia uskutoční pri Calais, tzn. že sa uskutoční v priestore najbližšom k Veľkej Británii.

Nemci útok na pobrežie v Normandii považovali len za akúsi klamlivú vojenskú operáciu. Preto neboli do Normandie presunuté obrnené jednotky nemeckej 15. armády z priestoru Pas-de-Calais, ktoré mohli zohrať rozhodujúcu úlohu v boji so spojeneckými inváznymi silami. Keď nemecké velenie pochopilo, o čo naozaj ide, Spojenci už mali na pobreží vybudované predmostia hlboké 2–9 kilometrov, do ktorých neustále prisúvali ďalšie sily a prostriedky.

Na konci najdlhšieho dňa sa v Normandii nachádzalo 176-tisíc spojeneckých vojakov s výzbrojou, výstrojom a ostatným materiálom nevyhnutným na vedenie bojovej činnosti.

Vhu.sk, 2. 6. 2017

Čo píšu iní

(Dokončenie zo str. 2)

■ Otázka – Odpoveď V. V. Pjajkina zo dňa 23. 5. 2017

...moc je cedulka na dverách kancelárie, proti ktorej sme bezmocní. Budeš robiť zo seba múdreho, tak ťa prepustia a vykoleduješ si „príslušné“ odporúčania na prácu inde. Alebo ťa rovno zatvorí...

– Áno, to je kľúčové. Ide o určenie svojho miesta v živote. Toto je definícia vo fašistickom štáte, kde sa spoločnosť delí na veľkých a malých ľudí. Tí malí úprimne prijímajú moc tých veľkých. A trpia všetku ich panovačnosť, všetku ich svojvôľu uplatňovanú voči nim.

■ Snaha o rozpustenie ĽSNS môže Kotlebu posilniť

Generálny prokurátor Jaromír Čížník podal v stredu (24. 5.) na Najvyšší súd SR návrh na rozpustenie politickej strany Mariana Kotlebu, ĽSNS. Podľa politického analytika Jána Baránka však paradoxne tento krok prokuratúry môže Mariana Kotlebu a jeho stranu posilniť.

„Vyhodnotenie rozsiahlych zadovážených podkladov ukázalo, že politická strana Kotleba – Ľudová strana Naše Slovensko, ako extrémistická politická strana s fašistickými tendenciami, svojím programom a činnosťou porušuje Ústavu SR, zákony a medzinárodné zmluvy. Podľa názoru prokuratúry cieľom tejto politickej strany je odstránenie súčasného demokratického systému v Slovenskej republike,“ vysvetlila hovorkyňa GP Andrea Predajňová.

Politický analytik Ján Baránek si však myslí, že také niečo dokázať bude veľký problém. Uviedol tiež, že v celom prípade hrozí, že v záujme záchranu demokracie prijmeme nedemokratické opatrenia, čo je cesta do pekla. Celý postup je podľa neho zle nastavený.

Baránek tvrdí, že Kotlebova strana je legitímne zvolená a preto rušiť stranu je zlé rozhodnutie. Oveľa lepšie by podľa neho bolo vziať im agendu. Informovala o tom televízia TA3.

Hlavnaspravysk, 26. 5. 2017

■ Neonacista odmieta väzenie za popieranie holokaustu

Nemecký neonacista Horst Mahler, ktorý bol odsúdený na nepodmienečný trest za popieranie holokaustu, požiadal v Maďarsku o politický azyl.

V liste adresovanom maďarskému premiérovi Viktorovi Orbánovi Mahler žiadal „vodcu maďarského národa“, aby mu udelil azyl ako osobe, ktorá je politicky prenasledovaná.

Mahler (81) si odpykával desaťročný trest väzenia za popieranie holokaustu a podnecovanie antisemitizmu, keď súd pred dvoma rokmi rozhodol, že z dôvodu závažného ochorenia môže byť prepustený na slobodu.

Koncom vlaňajška však súd nariadil, že je povinný pokračovať vo výkone trestu, čo Mahler odmietol.

Mahler je jedným zo zakladajúcich členov ultraľavicového zoskupenia nazývaného Frakcia Červenej armády, ktoré v 70. rokoch vzniklo vo vtedajšej Nemeckej spolkovej republike, ale neskôr sa z neho stal pravicový extrémista.

Popieranie holokaustu je v Nemecku trestným činom.

Výňatok z aktualne.sk z 15. 5. 2017

■ Trestné oznámenie Kotlebu na Fica. Dôvod? Výrok o Hitlerovi

Marian Kotleba podal v piatok 12. 5. na Krajskej prokuratúre v B. Bystrici trestné oznámenie na predsedu vlády SR Roberta Fica za vyjadrenie, ktoré Robert Fico povedal v relácii RTVS s názvom „Sobotné dialógy“ dňa 28. 1. 2017:

„Nuž, aj Hitler mal dobrý ekonomický program, a dobre vieme, ako to dopadlo.“

Podľa parlamentnelisty.sk z 12. 5. 2017

■ Asad porovnal vojnu v Sýrii s bojom ZSSR proti fašizmu

Prezident Sýrie Bašar Asad v rozhovore pre bieloruskú televíziu pri príležitosti Dňa víťazstva 9. mája porovnal vojnu sýrskeho národa proti teroristom s bojom Sovietskeho zväzu proti fašizmu vo Veľkej vlasteneckej vojne.

„Vojna, ktorú v tom čase viedol váš národ, bola rovnakou vojnou, akú vedie náš národ dnes. Rozdiel je len v názve a rôznych prostriedkoch, no obsah je rovnaký,“ vyhlásil.

Sýrsky prezident vyhlásil, že terorizmus využívajú ako nástroj západné štáty, ktoré sa riadia „nacistickou mentalitou“, nasmerovanou na prevrátenie ostatných štátov a národov „na otrokov“.

„Tón je rovnaký, aj vojna je taká istá. Prečo sa objavil nacizmus, čo chcel? Chcel nadvládu vo svete a ostatných vylúčiť. Dnes náš národ bojuje nielen s terorizmom, ale aj s tými, ktorí ho ochraňujú,“ poznamenal Asad.

Podľa ria.ru z 11. 5. 2017

Holubice mieru a slobody

Ukončenie a odkaz druhej svetovej vojny je potrebné zapísať do pamäte mladej generácie, aby nevyrastala v „historickom bezvedomí“.

V tomto duchu sa nieslo kladenie vencov pri pamätníku sovietskej armády vo Svidníku pri príležitosti Dňa víťazstva nad fašizmom. Na počesť osloboditeľov vypustili predseda ZO SZPB Milan Magulák, prvý radca Veľvyslanectva RF v SR Dmitrij Koval'kov a riaditeľ Dukla Destination Michal Il'kanin holubice mieru a slobody.

„Budme radi, že už 72 rokov žijeme len v spomienkach na voj-

nové útrapy a nemusíme o svoju slobodu bojovať, ako naši predkovia, vo vojne so zbraňou v ruke. Želajme si, aby nad týmto neraz tak ťažko skúšaným územím a jeho ľuďom sa rozprestierala iba modrá mierová obloha, aby už v karpatských vrchoch neumierali vojaci, aby pomníky bojovej slávy boli mementom a výstrahou pred príznakom nového vojnového pustošenia,“ zdôraznil M. Magulák.

Jozef Žižák

Oslava výročia konca vojny

Dňa 5. mája 2017 si Detva pripomenula 72. výročie ukončenia 2. sv. vojny v Európe.

Oslavy sa začali položením vencov a kytíc predstaviteľmi politických strán, hnutí i občianskych združení pri pamätníku padlých hrdinov SNP. Po zaspievaní hymny SR speváckym súborom Senior boli privítaní hostia: primátor Detvy Ján Šufliarský, prednosta OÚ v Detve Juraj Bódi, zástupcovia politických strán a hnutí, členovia ZO SZPB v Detve i miestni občania a žiaci detvienských škôl.

Slávnostný príhovor predniesol Juraj Bódi, ktorý ním pripomenul význam porážky fašizmu pre ďalší vývoj v Európe, ale i nebezpečenstvo nástupu extrémizmu a fašistických prejavov u nás a konkrétne v našom kraji.

Členovia Klubu dôchodcov č. 3, tvoriaci spevácky súbor Senior, zaspievali na záver hymnickú pieseň, ku ktorej pridali na zvýraznenie slávnostného okamihu ďalšie pesničky.

Július Feješ, ZO SZPB Detva

Májová vatra slobody

Oslavy 72. výročia Dňa víťazstva nad fašizmom sa v Čajkove, okres Levice, konali 7. mája 2017 pri vatre.

O spomienkovú oslavu sa pričínili takmer všetky spoločenské organizácie v obci. K obecnému úradu na čele so starostkou Evou Uhnákovou, ZO SZPB a Matici slovenskej sa s kultúrnym programom pripojila miestna JDS, s prípravou vatry Lesné pozemkové spoločenstvo a s občerstvením a gulášom Poľovnícke združenie.

Slávnosť osobne podporili aj členka ObIV SZPB v Leviciach Lenka Kollárová, riaditeľ Domu

MS Miroslav Považan a predsedníčka okresného výboru JDS Emília Nichtová.

Po otvorení a hymne SR sa k prítomným prihovorila predsedníčka ZO SZPB Antonia Ďurovská, ktorá vyzdvihla nielen význam oslobodenia našej vlasti. Ale spomenula aj aký bol začiatok a koniec vojny konkrétne v našej obci, koľko našich mladých mužov kde bojovalo, koľ-

ko bolo zajatých, koľko sa ich vrátilo domov, koľko ich zostalo na bojiskách a kto konkrétne oslobodil našu obec.

Toto všetko bolo potrebné povedať najmä mladým ľuďom a deťom, ktorých bolo na tomto podujatí veľa.

Po zapálení vatry nasledoval pekný kultúrny program a zábava pri hudbe až do neskorých večerných hodín.

- AD -

Nitrania nezabúdajú

Deň víťazstva nad fašizmom a nacizmom si pripomenuli občania Nitry 4. 5. 2017 pri „Pomníku víťazstva“.

Položením vencov vďaka, za zvukov hudby OS SR, vzdali hold našim osloboditeľom – vojakom Červenej armády a všetkým spojeneckým vojakom poslanci NR SR, predstavitelia štátnych a samosprávnych orgánov spolu s poslancami krajského a mestského zastupiteľstva, štátny tajomník MP-SVR SR, delegácie ozbrojených zložiek a Klubov ZV SR, ako aj početná delegácia krajskej organizácie JDS, vrátane jej predsedu Jána Lipianskeho.

Po hymne SR a prednese básne „Pamätníkom“ v podaní Dušana Danku sme medzi sebou privítali vojenského pridelenca RF na Slovensku plk. Jev-

genija Karpuchova, prednostov OÚ Nové Zámky, Šaľa, Z. Moravce a primátorov týchto miest, ako aj starostov okolitých obcí. Spomienky sa zúčastnili aj predstavitelia nitrianskych inštitúcií, spoločenských združení, vysokých škôl, politických strán a študenti.

K prítomným sa prihovoril prednosta OÚ v Nitre Karol Borik, ktorý emotívne poukázal na zločiny fašistického Nemecka, ktoré prinieslo utrpenie a smrť miliónom ľudí, nesmierne škody na majetku národov i jednotlivcov. Zdôraznil, že o vojne treba s mladými hovoriť otvorene. Hovoriť o tom, kto bol kto – bez príkras, bez zamlčovania skutočnosti aj to, kto nás oslobodil a komu vďačíme za to, že žijeme v slobode, v spokojnosti a v mieri. Na záver vyslovil nádej, že už nikdy v Európe a na Slovensku mier, sloboda a demokracia nebudú znásilnené vojnou.

Jozef Havel

Pietna spomienka v Nitre bola otvorená položením vencov vďaka a úcty k „Pomníku víťazstva“.

Máme povinnosť varovať svet

Je namieste, aby organizácia SZPB, ktorá má vo svojich radoch ešte niekoľko žijúcich bojovníkov s hitlerovským Nemeckom, varovala svet, že znova prichádza k moci generácia, ktorá má v úmysle vyvolať vojnový konflikt.

Koľko z dnešných mladých ľudí má možnosť vypočúť si vojnové zážitky z víťazstiev priamo z úst svojich príbuzných? Dajú sa ich otrásné zážitky vtesnať do niekoľkých učebníc či kníh, alebo porozprávať sa o nich v našich školách – čo

ešte stále nie je uspokojivo zohľadnené ani v učebných osnovách našich škôl?

Za ZO SZPB v Dobšinej by som si veľmi želal, aby sme na výročia skončenia 2. sv. vojny a Dňa víťazstva nad fašizmom nezabúdali, a neustále si pri-

pomínali tých, ktorí hrdinsky padli za našu slobodu. Aspoň malou kyticou.

Oslavy v Dobšinej sa uskutočnili 5. mája 2017 pri pamätníku na ulici SNP. Miestna duchová hudba zahrála pochod pri kladení vencov a hymnu SR. O význame osláv hovoril primátor Ján Slovák. Po básni mal príhovor aj predseda ZO SZPB František Novotný. Čestnú stráž pri pamätníku držali štyria baníci v uniformách.

- FN -

Oslavy konca vojny v Európe

Výročie konca 2. svetovej vojny v Európe sme si pripomenuli aj v Dobrej Nive. V piatok 5. mája sa oslavy začali slávnostnou členskou schôdzou ZO SZPB.

Príhovor mal podpredseda Zdenko Zajac. V ďalšom sa hovorilo o podujatiach, ktoré pre svojich členov pripravuje predsedníctvo ObIV SZPB vo Zvo-

lene. Najväčšia pozornosť sa však venovala príprave zjazdu na Duklu, ktorého by sa mali zúčastniť členovia SZPB zo Sásy, z Pliešoviec a z Dobrej Nivy.

Nezabudlo sa ani na jubilantov, blahoželali sme Márii Kyselovej a manželom Zajacovcom k ich významnému životnému jubileu. Po schôdzi sme položili veniec k pamätníku.

Oslavy ďalej pokračovali v kultúrnom dome. Po hymne a príhovore predsedu ZO SZPB v Dobrej Nive Jána Slosiarika nasledoval

kultúrny program. Prezentovali sa ním žiaci materskej školy zo ZŠ s MŠ Juraja Slávika Neresníckeho. Pásmom „Anjeli lietajú nízko“ pripravili nádherný zážitok.

V programe, ktorý bol venovaný predovšetkým matkám, sa objavovali scény, ktoré dokázali vyčariť na tvárach vnímavého publika úsmevy, ale aj do očí

tisnúce sa slzy dojatia. Azda najmilšia bola scéna, v ktorej sa objavili otcovia so svojimi dcérami.

Veľký obdiv a poďakovanie si určite zaslúžia pani učiteľky materskej školy, ktoré dokázali s deťmi takýto program navštíviť.

- JS -

(Pre Bojovník bez nároku na honorár)

Žilina si pripomenula Operáciu Anthropoid

Memoriálom Jozefa Gabčíka a pietnym aktom v Žiline a v Poluvsíi sme si 27. mája 2017 pripomenuli 75. výročie Operácie Anthropoid, ktorou bol v Prahe zlikvidovaný zástupca ríšskeho protektora H. Heidrych.

Slávnej spomienky sa zúčastnila delegácia MO SR, ŽSSK na čele s poslancom NR SR Jurajom Blanárom, samospráva a štátnej správy mesta Žilina a Rajeckej Teplíc vedené P. Čorbom a K. Holou, SZPB vedená podpredsedom ÚR SZPB Jurajom Drotárom, miestnych obyvateľov a vyše tristo pretekárov z ČR,

Poľska, Ukrajiny a Slovenska. Všetci vzdali hold pamiatke vojakom špeciálnych síl nasadených do operácie Anthropoid.

Zástupca náčelníka generálneho štábu OS SR genmjr. Miroslav Kocian vysvetlil význam operácie a hrdinský čin Jozefa Gabčíka a Jana Kubiša, ako aj súčasnú nutnosť boja proti ex-

trémizmu, nacizmu a neofašizmu vo všetkých ich podobách.

Na pietnom akte v Poluvsíi podpredseda ÚR SZPB odovzdal pozostalým pamätne medaile k výročiu oslobodenia, udelené in memoriam bojovníkom proti fašizmu Gejzovi Knoškovi z Rajeckej Teplíc a Jozefovi Hreběňárovi z Brezovice.

Tohtoročný 23. Memoriál J. Gabčíka bol s účasťou 304 bežcov rekordný.

— JD —, snímka M. Pažičky

Uctili si obeť bojov za slobodu

Pri Pomníku bulharských občanov padlých v Slovenskom národnom povstaní, na Vajanského nábreží v Bratislave, položením spomienkového venca si 2. júna uctili obeť bojov za slobodu aj tajomník ÚR SZPB Viliam Longauer, tajomníčka Obľv SZPB Bratislava a ďalší členovia SZPB.

„Spomíname na tých, ktorí obetovali mladosť a život za našu prítomnosť a budúcnosť. Pri tomto pamätníku vzdávame hold obeť v boji proti fašizmu, tým, ktorí padli v mene jednej túžby,“ týmito slovami vzdala na pietnom akte úctu obeť oslobodzovacích bojov veľvyslankyňa Bulharskej republiky v Bratislave Jordanka Čobanová.

Pietny akt sa uskutočnil pri príležitosti Dňa Christa Boteva, ktorým si v Bulharsku pripomínajú padlých v boji za slobodu. Práve Botev, ktorý padol vo veku 28 rokov v boji proti tureckej nadvláde, je symbolom bulharského boja za nezávislosť.

7. ročník Odbojárskej kvapky krvi

V posledný májový deň sa na hematologicko-transfúziologickom oddelení Nemocnice arm. gen. Ludvíka Svobodu uskutočnil 7. ročník Odbojárskej kvapky krvi, ktorý zorganizoval spolu s ďalšími členmi predsedu ZO SZPB vo Svidníku Milan Magulák.

Darovať vzácnu tekutinu prišli nielen členovia SZPB, ale aj široká verejnosť z okresov Svidník a Stropkov. Všetkým zúčastneným darcom krvi, ale aj personálu nemocnice, sa hlavným organizátor poďakoval. Zároveň im odovzdal drobné darčeky, ktoré poskytli sponzori, ako prejav uznania za tento ich významný čin.

Spomienka na obeť fašistických vrahov v Kováčovej

Práve tu sme sa 24. mája 2017 zúčastnili pietneho zhromaždenia na počesť fašistami zavraždených stopät' osôb.

Po oslobodení sa v Kováčovej našlo osem masových hrobov s telami miestnych komunistov, partizánov, povstaleckých vojakov, radových občanov protifašistického zmysľania, príslušníkov amerického spojeneckého letectva. Fašistické bestie tu zavraždili dokonca aj malé deti.

Ako človeku, ktorému tu ľudské bestie zavraždili rodinného príslušníka, Martina Krnáča, sa mi

veľmi ťažko počúvali slová, ktoré odzneli z úst rečníkov miestnej samosprávy a miestnej štátnej správy. Vo vystúpení starostu Kováčovej Jána Izraela a prednostu OÚ zvolene Samira Moumanih neozneli presné historické fakty. Objektívnu pravdu našťastie napravil predstaviteľ SZPB Miroslav Náhlik, ktorý jasne zdefinoval, kto na tomto mieste spáchal v období od 23. do 28. decembra 1944,

od 4. do 7. januára 1945, koncom januára a februára 1945 túto nepredstaviteľnú brutalitu na bezbranných obetiach.

Boli to nacistickí vrahovia z Einsatzkommando 14 vo Zvolene a kolaborantskí vrahovia klérofašistického slovenského štátu, ku ktorému sa hlásia aj dnešní fašisti zo slovenského parlamentu. Bola to pomsta za účasť v SNP a za pomoc partizánom.

M. Náhlik poukázal na to, že „dlhé obdobie sme nemali problé-

my s históriou a jej pravdivosťou. Čuduj sa svete, zrazu tu máme demokraciu a s ňou dve a možno aj tri historické pravdy, alebo pravdivé histórie. Už nemáme víťaza Červenu armádu Sovietskeho zväzu, ale iba nejakú armádu z východu. A to je len malý krôčik k postupnému prekrúcaniu dejín, cieľom ktorého je z VÍŤAZA spraviť agresora. SZPB... je garantom toho, že historická pravda bude vždy podávaná pravdivo, objektívne aj napriek tomu, že je verejne v mediálnom priestore napádaná, že robí ruskú propagandu.“

Vladimír Neumann

Za odmenu na Donovaly

Oblasťný výbor SZPB v B. Bystrici aj tento rok odmenil víťazov okresného kola dejepisnej olympiády osobitnou odmenou, jednodňovým výletom na Donovaly.

Tento kraj poznajú žiaci bansko-bystrických škôl ako miesto rekreácie, no v deň exkurzie to bolo aj miesto na spoznanie histórie. Najprv sme položili kyticu k Pamätníku SNP. S udalosťami spred 73 rokov na týchto pamätných miestach nás oboznámil tajomník ZO SZPB Virgil Farkašovský.

Pozornosť žiakov zaujala osada Polianky a Bully, kde sa dozvedeli o tragickom osude Židov, ktorí tu majú hrob. Žiaci naň položili kyticu ľúbných kvetov.

Všetci výletníci si počas tohto slnečného dňa uvedomili, že mier bol naozaj drahou výkupený a že aj dnes je krehký.

Milena Vachová

Dňa 7. mája navštívili členovia bratislavských základných organizácií SZPB bývalý koncentračný tábor Mauthausen, kde sa spoločne vyfotili pri pamätníku zavraždených a umučených Čechov a Slovákov.

Zájazd za vlastnú prácu

ZO SZPB v Medzibrade pri príležitosti ukončenia 2. sv. vojny zorganizovala poznávací zájazd do Kremničky.

Tu sme si uctili pamiatku 747 zavraždených účastníkov odboja, politických pracovníkov a rasovo prenasledovaných fašistami v dobe od 5. novembra 1944 do 5. januára 1945.

Predseda ZO SZPB Ján Pacek v príhovore pripomenul udalosti, ktoré predchádzali tomuto vraždeniu, ale aj tie, ktoré pokračovali vraždením zaistených

osôb vo väpenke v Nemeckej. Zároveň prítomných zoznámil s okolnosťami, ktoré viedli k odhalienu účasti členov Pohotovostných oddielov hlinkovej

gardy (POHG) na tejto činnosti a ich spravodlivom odsúdení.

Ďalším bodom programu bolo upevnenie zdravia minerálnou vodou na kúpalisku Dudinka pri

príležitosti otvorenia kúpeľnej sezóny v Dudinciach. Peniazu na autobus sme si zarobili vlastnou prácou na haruľovej šou.

— JP —
(Pre Bojovník bez nároku na honorár)

Beseda s veteránmi

Dňa 4. mája 2017 sa v Obchodnej akadémii v Rimavskej Sobote uskutočnila beseda s priamymi účastníkmi bojov v 2. sv. vojne, ktorej sa zúčastnili za veteránov plk. v. v. Ladislav Sládek a Júlíus Molitoris, za ZO SZPB v R. Sobote jej predsedníčka Vlasta Botlíková.

Július Molitoris obšírne oboznámil žiakov s vývojom a príčinami vzniku 2. svetovej vojny a jej následkoch. Ladislav Sládek, ako vojak Červenej armády, priblížil žiakom udalosti a zážitky zo svojho vojenského života.

Priami účastníci pozvali žiakov i učiteľov na akt kladenia vencov

k pomníku padlých ruských a rumunských vojakov, ktoré sa konať 5. 5. 2017 v rámci Dní mesta.

Je potešiteľné, že na tomto akte bolo prítomných veľa mladých ľudí, medzi nimi aj súťažiaci kolektívy z okresnej súťaže o 2. svetovej vojne a odboji.

— SJ —
(Pre Bojovník bez nároku na honorár)

Málo vídané podujatie

S blížiacimi sa oslavami „Dňa víťazstva nad fašizmom“ 8. mája, pripravila vedúca obecné knižnice v Gemerskej Polome Danka Červenáková 5. mája v miestnej knižnici posedenie žiakov ZŠ (od 1. ročníka po 9. ročník a 1. gymnazistov).

Bolo to ich spoločné vystúpenie, kde sa striedali v chronologickom popisovaní udalostí, ktoré prebiehali od Dukly až po 8. máj, respektíve SNP. Zdôraznené boli najmä udalosti, na ktorých sa v boji zúčastnili občania Gemerskej Polomy.

Vedomosti získali z kroniky obce, ktorú písal Ondej Kušnier. Tieto ich veľmi pekne spracované poznatky doplnili prítomní členovia SZPB: Mária Dovalová rodená Pajerová, Zuzana Ka-

linová rodená Liptáková, Mária Frerencíková rodená Zatrochová a ďalší.

Vo vystúpeniach sa zamerali hlavne na udalosti, ktoré sa udiali počas týchto dní v našej obci. Prijemným zážitkom bolo vystúpenie speváčok: Júlie Zatrochovej, Vladimíry Spišiakovej, Emilie Fafrákovskej a Márie Liptákovskej, ktoré na gitare sprevádzal Michal Sklenár.

Ján Čirbus, tajomník ZO SZPB
snímka: Dana Červenáková

Gemerská Poloma: Pohľad na niekoľko účastníkov.

Vojenski veteráni v bratislavskej ZO SZPB

V Bratislave pôsobí OZ Vojenskí veteráni Bratislava (VVB), ktoré nadväzuje na činnosť spolkov vojenských veteránov z druhej polovice 70-tych rokov 19. storočia.

Členmi združenia, ktoré uznáva a presadzuje také hodnoty, ako je solidarita, podpora a pomoc vojenským vylúčeným a ich rodinám, udržiavanie pamiatky a úcty vojakom za ich prínos pre vlasť a obetu vo vojnových konfliktoch, sú bývalí vojaci z povolania, profesionálni vojaci, ak má oslobodených minimálne 10 rokov v OS, ak súhlasí so stanovami združenia a rozhodne sa aktívne podporovať združenie pri naplňovaní jeho poslania a cieľov.

Združenie spolupracuje s občianskymi združeniami s profesijným zameraním na ozbrojenú silu,

medzi nimi aj s Oblasťným výborom SZPB Bratislava, s ktorým má uzavretú dohodu o spolupráci. Táto dohoda prináša prvé úspechy. VVB získava z vlastných radov členov pre SZPB. V súčasnej dobe aktívne pracujú v ZO č. 19 SZPB Bratislava – Petržalka už piati členovia. Obe organizácie spolupracujú na organizovaní podujatí pri významných výročiach Slovenska a aktívne sa ich zúčastňujú. Tak tomu bolo aj 13. mája 2017 pri príležitosti kladenia vencov na Malom Slavine, kedy združenie VVB zorganizovalo po vľahjšom nultom ročníku už 1. ročník 12 km pochodu Slávin – Malý Slávin. Po dojení do cieľa sme sa pripojili k 19. ZO SZPB a spolu sa zúčastnili na ďalšom programe.

PH. v. v. Jozef Halapin

Strelecké súťaže k 1. a 8. máju

Športový strelecký klub MAGNUM v spolupráci so ZO SZPB v Želiezovciach zorganizoval 1. mája Prvý ročník malokalibrovej odstreľovačky na 100 m s podložkou.

Účastníkom v otváracom príhovore priblížila vznik a poslanie Sviatku práce člena výboru ZO SZPB Gizela Bystrická.

V kategórii mužov zvíťazil Peter Gyűrűsi z Nových Zámkov a v kategórii seniorov Ladislav Dobó zo Želiezoviec.

* * *

Dňa 8. mája sa uskutočnil 2. ročník streleckej súťaže z príležitosti ukončenia 2. sv. vojny, ktorý príhovorem otvoril predseda ZO SZPB v Želiezovciach Jozef Výboch.

Prvé miesta v nej obsadili: v kategórii žien Mária Maturkaničová zo Želiezoviec, v kategórii mužov Juraj Varga z Bine a v kategórii seniorov František Csala zo Šiah.

V oboch súťažiach sa stretlo 52 strelcov. Hodnotné ceny víťazom odovzdali zástupcovia ŠSK Magnum Jozef Haller, Ida Žáčiková, Štefan Čudai, Ľudovít Priekopa a predseda ZO SZPB Jozef Výboch.

— JV —, snímka Ľudovít Vanek (Pre Bojovník bez nároku na honorár)

Svedectvo z archívov – Zverstvá nemeckých vojakov

(Prepis hlásenia veliteľa Žandárskej stanice Stará Lubovňa)

Žandárska stanica Stará Lubovňa.

St. Lubovňa, 20. november 1944.

Vec: Nemecké vojsko, výčiny v obci Jarabina

Ministerstvo národnej obrany Bratislava

Hlásim, že dňa 5. novembra 1944 v odpoľudňajších hodinách prišlo do obce Jarabiny, okres Stará Lubovňa viac nemeckých vojakov (počet nezistený) a chodili po obci. Vo večerných hodinách vošli títo vojaci do hostincov obce Jarabiny, kde s miestnym obyvateľstvom debatovali. Keďže miestnemu obyvateľstvu po ten čas nič nerobili, ba do toho času sa k miestnemu obyvateľstvu priateľsky zachovali, prisadlo si k nemeckým vojakom niekoľko miestnych občanov obce Jarabiny a nemeckých vojakov pohostili jedením a pitím liehových nápojov. Pred záverečnou hodinou, miestne obyvateľstvo, zanechajúc v hostincoch nemeckých vojakov, odobralo sa domov v domnienke, že nemeckí vojaci tiež odídu do Starej Lubovne, odkiaľ prišli a nebudú v obci nič robiť. Po odchode miestneho obyvateľstva z hostincov, asi za 10 až 20 minút, asi o 20. hod. vyšli tiež z hostincov nemeckí vojaci, ktorí sa pravdepodobne mali alebo chceli sústrediť v strede obce, aby tak spoločne opustili obec Jarabinu. Nakoľko však nemeckí vojaci boli v podnapilom stave a niektorí z nich boli opití, zastavovali jeden druhého, ako naprotiidúceho a nerozoznávajú sa v podnapilosti, zahájili na seba paľbu z pištolí a automatických pištolí asi v strede obce, nešetiac spiaceho obyvateľstva. Pri tejto prestrelke boli 2 nemeckí vojaci ťažko zranení, z ktorých jeden asi za 3 alebo 4 dni zomrel.

Po tejto prestrelke rozdelili sa nemeckí vojaci na viac skupín po 2, 3, 4 až 5 mužov, ktorí potom prepadli domy niektorých spiacich občanov, pri čom sa dopustili na týchto občanoch rôznych násilností.

Jedna skupina v počte 4 nemeckých vojakov, asi o 23. hod. vošla násilím do domu Mikuláša Kovalčíka v Jarabine čp. 4, kde po príchode všetko poprehadzovali, prezreli celý byt a zanechajúc všetko rozhádzané z domu Kovalčíka odišli. Asi o 1.30 hod. dňa 6. novembra 1944 prišla do domu Kovalčíka druhá skupina pozostávajúca už len z 3 nemeckých vojakov, ktorí po príchode do domu Kovalčíka sa rozdelili tak, že jeden odišiel na dvor strážiť, druhý chytil manželku Mikuláša Kovalčíka, ktorú odviezol do vedľajšej izby a tam ju držal a tretí chytil Mikuláša Kovalčíka, s ktorým sa uzavrel do spálne. V spálni oprel Mikulášovi Kovalčíkovi pištoľu na prsia a pod hrozbou zastrelenia dožadoval od neho peniaze. Keď mu Kovalčík hovoril, že žiadnych peňazí nemá, urobil u neho osobnú prehliadku, pričom Kovalčíkovi sobral peňaženku s obsahom 40.– Ks na hotovosti. Po nájdení peňazí Kovalčíka začal biť rukou po tvári a viacraz do neho kopol nohou. 3 nemeckí vojaci okrem 40.– Ks s peňaženkou sobrali ešte 2 ženské šatky na hlavu. Po sobratí týchto vecí opustili dom Mikuláša Kovalčíka.

Mikuláš Kovalčík ukradnutím vecí utrpel škodu asi 440.– Ks.

Druhá skupina v nezistenom počte nemeckých vojakov prišla dňa 5. novembra 1944 asi o 22.30 hod. k domu Anny Saloňovej rod. Dicovej v Jarabine čp. 97 a na dom zahájila paľbu z pištolí a automatických pištolí tak, že celý dom bol zasiahnutý strelmi a bolo vystrelené jedno okno. Strely, ktoré preletely cez drevené steny domu zasiahly sklenený a hlinený riad, z ktorého nezostalo len pár črepín. Počas strelby nachádzalo sa v dome

Anna Saloňová rod. Dicová, jej matka 80 ročná Mária Dicová a dve malé deti a to: 2 ročné a 3 mesačné dieťa. Z obyvateľov domu nebol však nik strelmi zasiahnutý.

Po skončení strelby nemeckí vojaci v počte asi 5 mužov prinútili Saloňovú, aby im otvorila byt. Keď im Saloňová byt otvorila, všetko dnu poprehadzovali a poprezierali a keď nič cenného nenašli, opustili dom Saloňovej.

Anna Saloňová rozbitím obloka, skleneného a hlineného riadu a rozstrelaním stien domu utrpela škodu asi 500.– Ks.

Skupina 5 nemeckých vojakov o 22. hod. dňa 5. novembra 1944 rozbila oblok na kuchyni vd. Márii Bulkovej rod. Medveckej v Jarabine, čp. 10, ktorým otvorom všetci vošli dnu. Keď toto Mária Bulková spozorovala, že sa do jej domu niekto cez oblok dobíja, od strachu z domu zadným vchodom utiekla. Vojaci, keď nenašli v dome nikoho, všetko poprehadzovali, pootvárali skrine, zásuvky kredenca a stolov a rozhádzali posteľ. Z domu Márii Bulkovej ukradli jeden ženský kožený kabát s kožušinovou podšívkou, jedno posteľné prestieradlo (plachta), jednu prevliečku na záhlavok (vankúš) a jeden uterák.

Vd. Mária Bulková ukradnutím vecí utrpela škodu asi 3.150.– Ks.

Iná skupina v nezistenom počte nemeckých vojakov prišla dňa 5. novembra 1944 asi o 22.30 hod. do dvora Vasilu Strenka v Jarabine čp. 114, ktorá mu z chlieva ukradla 5 husí a z maštale 3 vrecia z domáceho plátna.

Vasil Strenk ukradnutím vecí utrpel škodu asi 1.150.– Sk

Skupina pozostávajúca z 5 nemeckých vojakov prišla dňa 6. novembra 1944 asi o 0.30 hod. do hostinca Petra Minčíka v Jarabine čp. 45, z ktorých 3 ihneď odišli bez toho, že by niečo sobrali. Dva nemeckí vojaci zostavši v hostinci, bez zvolenia majiteľa sobrali viac fliaš liehových nápojov a z pokladne asi 300.– Ks

na hotovosti z dennej tržby. Po odchode týchto vojakov, prišlo k majiteľovi hostinca Petrovi Minčíkovi iných 5 nemeckých vojakov, ktorí Minčíka žiadali, aby im dal niečo zjesť a vypiť, nakoľko vraj má hostinec. Peter Minčík, keď prišiel do svojho hostinca s vojakmi, dal týmto 1 veľký domáci chlieb, vypiť po pol dcl borovičky a 100 kusov cigariet „Tatra“. Vojaci sa však na tomto neuspokojili, ale sobrali väčšie množstvo slaniny a klobasy, ktoré mal v hostinci k odpredaju. Po odchode týchto, asi o 2.30 hod., keď sa majiteľ hostinca doma nezdržoval, prišlo opäť 5 nemeckých vojakov k domu ako hostincu Petra Minčíka a silno búchajúc na dvere a obloky, dožadovali sa otvorenia. Keď im sestra Petra Minčíka, Justína Medvecká rod. Minčíková otvorila dvere kuchyne, odstrčili ju vojaci a vnikli do kuchyne. V kuchyni namierili vojaci na Justínu Medveckú rod. Minčíkovú pištoľ a žiadali, aby im dala kľúč od hostinca. Justína Medvecká rod. Minčíková od strachu dala vojakom kľúč, ktorý jej brat Peter zanechal, na čo vojaci odomkli a vošli do hostinca. Vojaci po príchode do hostinca ihneď pristúpili k pokladni, odkiaľ sobrali zbytok peňazí sa tam nachádzajúcich a potom brali všetko, čo sa im ľúbilo.

Hostinský Peter Minčík ukradnutím vecí utrpel škodu asi 4.000.– Ks.

Iná skupina v nezistenom počte nemeckých vojakov dňa 6. novembra 1944 asi o 2.30 hod. vylomila násilím dvere Potravného družstva a hostinca v Jarabine čp. 51 a z obchodu Potravného družstva ukradla 5 elektrických lampášov, asi 80 dkg salámy, 5 hrebeňov a asi 300 kusov cigariet „Tatra“.

Potravné družstvo obce Jarabiny utrpelo ukradnutím vecí škodu asi 500.– Ks.

Skupina nemeckých vojakov v nezistenom počte prepadla dom **M... Dz... rod. M...** (upravila redakcia) v Jarabine čp. 210, kde sa niekoľkí z vojakov vrhli na osamelú **M... Dz...** (upravila redakcia) a túto znásilnili.

Celková škoda podľa nepresného odhadu činí asi 9.740.– Ks.

O prípade sa dozvedela tunajšia žand. stanica dňa 7., 8. a 9. novembra 1944 od miestneho obyvateľstva obce Jarabiny, ktorí boli nemeckými vojakmi okradnutí.

Prípado bol tunajšou žand. stanicou ústne hlásený veliteľovi nemeckého poľného žandárstva v Starej Lubovni, ktorý po oznámení prípadu prevzal celé vyšetrovanie vecí. Ako sa tunajšia žand. stanica dozvedela, malo byť údajne niekoľko vojakov nemeckej posádky zdržujúcej sa v Starej Lubovni, pre prevedenie násilností a krádeží, nemeckým poľným žandárstvom zatknutých.

Dostanú: Hlavné veliteľstvo žandárstva Bratislava, Exponovaný vyšší žand. dôst. štábu v Prešove, Veliteľstvo poľného žandárstva nemeckého v Starej Lubovni, okresný súd a okresný súd v Starej Lubovni priamo a oblastné žandárske veliteľstvo Kežmarok služobným postupom.

Na stráž!

Veliteľ stanice odkomand.
(hlásenie podpísané veliteľom)

Poznámka: Dokument je prepísaný v pôvodnom znení, bez jazykovej úpravy. Pri mene známsilnej ženy sme uviedli len skratky.

Prípravil: Jozef Bystrický z VHÚ

Die Welt: „Blitzkrieg“ mal vykompenzovať nedostatok výzbroje

3,1 milióna vojakov vyslal Wehrmacht v júni 1941 na východ na prepad Sovietskeho zväzu. Tento plán mal len jeden zásadný nedostatok: polovica vojsk nebola pripravená na rýchle vojnové ťaženie.

Ten, kto plánuje vojnu, mal by sa na ňu starostlivo pripraviť. Na výcvik i zásobenie vojsk je nevyhnutné venovať veľa času. A predtým, ako sa vojaci vydajú na pochod, potrebujú taktiež čas, aby si oddýchli po intenzívnej príprave.

Dňa 31. 7. 1940 Adolf Hitler informoval velenie Wehrmachtu

geschütz III. Mimochodom, munície pre tieto kanóny bolo vyrobených 2,2 milióna ks, čo bolo len 83 % z plánovaných potrieb.

Trochu inak to bolo s ľahkými tankovými obrannými kanónmi kalibru 37 mm: tých bolo k 31. 3. 1941 vyrobených 14 838 ks, čo predstavovalo 80-percentné splnenie plánu. Munície k nim bolo

mi. V princípe išlo o absolútne správne riešenie, pretože sa tým zjednodušovalo aj zásobovanie týchto vojsk náhradnými dielcami.

Spolu s tým disponovala táto tanková skupina dostatočným počtom pásovej techniky – ved' nachádzajúc sa v prvej frontovej línii bola „hrotom kopije“. Tieto časti pozemných vojsk bolo celkovo podriadených 26 divízií, úlohou ktorých bolo prerážať frontovú líniu a maximálne operatívne sa opevňovať v tyle nepriateľa.

o svojom rozhodnutí „vysporiadať sa s Ruskom“. Začiatok útočnej operácie určil na máj 1941. Od tohto momentu sa za krajný termín materiálneho zabezpečenia armády všetkým nevyhnutným považoval 30. apríl 1941.

Početný stav pozemných vojsk bol v súlade s plánom zvýšený zo 4,55 do piatich miliónov vojakov a ešte výraznejšie boli posilnené iné druhy vojsk: Luftwaffe bolo posilnené o 40 % (z 1,2 do 1,68 milióna), námorníctvo o 60 % (z 250 do 404 tisíc). Lenže v porovnaní s vojskami SS, ktoré podliehali H. Himmlerovi, to bolo minimum: ich početný stav bol strojnásobený (z 50 na 150 tisíc vojakov).

Menej pozitívne však pokračovalo materiálne zabezpečenie vojsk. V správe oddelenia ekonomiky a výzbroje pri najvyššom velení Wehrmachtu z 31. 3. 1941 boli uvedené strážidelné údaje, v súlade s ktorými sa prepad ZSSR nepovažoval za možný.

Napríklad, k tomuto dátumu bolo vyrobených len 1151 ks 75 mm kanónov, čo bolo len 10 % z plánovaného počtu, pričom práve tieto kanóny sa mali stať hlavnou výzbrojou blížiacieho sa ťaženia. Z týchto 1151 kanónov bolo 572 ks namontovaných na tanky Panzer IV a 377 ks na samohodky Sturm-

sústredených 18,7 milióna kusov.

Toto všetko síce predstavovalo len 51 % z plánovaných počtov, no význam to nemalo: ľahké samohodky (PaK) sa stihli ukázať v nie príliš priaznivom svetle už počas Západného ťaženia. Tankové jednotky 19-tich pechotných divízií boli doplnené 823 kusmi francúzskych 47 mm kanónov Canon antichar z roku 1937, ktoré sa svojou kvalitou vyrovnali nemeckým 50 mm kanónom PaK.

Nie o veľa lepšia bola situácia s tankami. V porovnaní so začiatkom Západného ťaženia boli pozemné vojská vo všetkých aspektoch naozaj silnejšie a pred „Operáciou Barbarossa“ disponovali 979-timi tankami Panzer III a 444-mi tankami Panzer IV (v máji 1940 ich bolo Panzer III – 349 ks a Panzer IV a iných druhov – 278 ks).

Keďže však počet tankových divízií sa takmer zdvojnásobil, nedostatok nemeckej techniky bol kompenzovaný trofejnou výzbrojou, v prvom rade československými tankami vzor 35 a 38. Tie sa palebnou silou vyrovnali tankom Panzer III, boli však výrazne slabšie ako Panzer IV a sovietsky T-34.

Celá 3. tanková skupina, zložená zo štyroch tankových a troch motostreleckých divízií, bola skompletizovaná práve s československými tanka-

Za nimi postupovalo 45 divízií druhej, tretej a štvrtej „vlny“. Tie už boli spolovice vyzbrojené trofejnou technikou – nákladníkmi, ľahkými a kolesovo-pásovými autami. Počnúc piatou „vlnou“, divízie nemali dokonca ani takúto techniku, väčšina z 56 divízií disponovala len záprahovou dopravou. No a 15 divízií z 15-tej a poslednej „vlny“ bolo považovaných za rezervu a na operačnú redislokáciu boli vybavené trofejnou technikou.

Wehrmacht v polovici júna 1941, teda bezprostredne pred útokom proti ZSSR, disponoval 3,1 miliónmi vojakov, 3 648 tankami všetkých typov a 20 tisíc samohodkami, čo bola nepochybne mohutná sila.

Aká mohutná však bola v porovnaní s Červenou armádou?

Presných údajov niet – rôzni autori sa údajmi podstatne líšia. Sovietska armáda mala v priemere od 2,8 do 3,3 milióna vojakov, od 11 do 15 tisíc tankov a od 40 do 60 tisíc samohodiek.

Hovoriť o totálnej prevahe nemeckej Východnej armády sa teda nedá. Generalita si to veľmi dobre uvedomovala – vojenský historik Rolf-Dieter Müller napísal: „Keď Wehrmacht 22.–24. júna 1941 prekročil hranice ZSSR, vojenské velenie bolo presvedčené, že úspech dosiahne ak aj nie materiálnou prevahou, tak určite svojou operatívnou činnosťou“.

Podľa Die Welt, jún 2016

Viete, že...?

...každý americký vojak stojí Spojené štáty 510 tisíc USD ročne?

Nedávno to uviedol ruský minister obrany Sergej Šojgu, ktorý zdôraznil, že Rusi vo výdajoch na obranu držia s USA paritu, hoci nominálne vydávajú na ňu 11-krát menej ako Spojené štáty americké.

Vysvetlil to tým, že ak vojak USA stojí ročne 510 tisíc USD, vojak Veľkej Británie 377 tisíc USD a vojak Číny 170 tisíc USD, tak ruský vojak stojí „len“ 54 tisíc USD ročne

No a na tomto rozdielne cien sa dosahuje parita.

...stav brannej pohotovosti štátu, ktorý bol v ČSR vyhlásený 23. 9. 1938 v súvislosti s tzv. mníchovskou krízou, skončil až vo februári 1939?

Ano, stav brannej pohotovosti štátu skončil až posledným dňom vo februári 1939, čiže tesne pred nemeckou okupáciou.

Pravdou však je, že československá vláda v roku 1945 v rámci tzv. teórie continuity s predmníchovskou republikou vyhlásila, že stav brannej pohotovosti zo septembra 1938 trval nepretržite počas celej druhej svetovej vojny a nariadila jeho ukončenie až k 31. decembru 1945.

...vojnové lode pod československými zástavami viedli v 20. storočí bitku?

Áno, bolo to tak. Nešlo však o klasické námorné stretnutie, aké poznáme z druhej svetovej vojny.

Všetko sa odohralo v roku 1918 na ruskom jazere Bajkal. Československí legionári pri obsadzovaní bajkalských prístavov získali parníčky Sibirjak a Feodosia, ktoré vyzbrojili štyrmi húfnicami a využili ich na prepravu výsadku do tyla bolševických oddielov. Na spiatocnej plavbe napadla naša „bajkalská flotila“ obdobne vyzbrojeného protivníka v prístave mestečka Mysová (dnes Babuškin). Legionárskym lodiam sa podarilo dve z protivníkových plavidiel potopiť alebo ťažko poškodiť a tretie, vracajúce sa do prístavu, sa stretu radšej vyhlo.

...v čs. armáde nikdy neslúžili v generálskych hodnostiach v rovnakej dobe otec so synom?

Pravdou však je, že v niektorých prípadoch síce syn generálu hodnosť dosiahol, lenže nie v čase aktívnej služby svojho otca. Najbližšie tomu bol brigádny generál Jaroslav Červinka (vymenovaný za generála v roku 1928), ktorého otec, divízny generál Jaroslav Červinka odišiel do výslužby v roku 1924.

Čs. dejiny však zaznamenali súbežnú službu bratov v generálskych hodnostiach. Išlo o divízneho generála Bedricha Rumla (zástupca veliteľa II. zboru bol na brigádneho generála vymenovaný v roku 1933) a generála intendancie Josefa Rumla (veliteľ Vysokéj intendantskej školy, vymenovaný za generála v roku 1937).

...Sovietsky zväz, hoci vždy vystupoval ako náš verný spojenc, sám sa usiloval o účasť na diplomatických rokovaníach o československo-nemeckej kríze v roku 1938?

Sovietsky zväz sa v snahe udržať vlastné veľmocenské postavenie v Európe usiloval aj sám zúčastniť na diplomatických rokovaníach o československo-nemeckej kríze. Stalin sa totiž obával, že západné veľmoci sa s Nemeckom dohodnú na rozdelení sfér vplyvu a Sovietsky zväz bude nútený viesť izolovanú vojnu s Nemeckom.

Želanie ZSSR však bolo presne opačné, aby dlhodobú vojnu s Nemeckom viedli Francúzsko s V. Britániou, do ktorej by ZSSR vstúpil až po ich vzájomnom vyčerpaní.

Po Hitlerovom norimberskom prejave (12. 9. 1938) a po vypuknutí henleinovského povstania v čs. pohraničí (13. 9. 1938) Sovietsky zväz 14. 9. 1938 vystúpil s návrhom na usporiadanie medzinárodnej konferencie k československo-nemeckej kríze za účasti Francúzska a Anglicka, USA a, pochopiteľne, i ZSSR.

Na otázky prezidenta Beneša o poskytnutí vojenskej pomoci Sovietskeho zväzu Československu odpovedal veľvyslanec Alexandrovskij po konzultáciách s Moskvou síce vždy pozitívne, ale údajne s takým časovým oneskorením, že prípadná pomoc by vraj bola bezpredmetná (čo je značne diskutabilné!!! – Bojovník).

Napr. na otázku, či ZSSR pomôže ČSR pri odmietnutí Mníchovského diktátu aj bez pomoci Francúzska, ktorá zaznela 30. 9. 1938 o 9.30 hod. bola kladná odpoveď prezidentovi doručená až 3. 10. 1938 o 02.00 hod, t.j. 62 hodín po Benešom prijatí podmienok Mníchovského diktátu (viď I. Lukeš, „Stalin and Benes at the End of September 1938“, Slavic Review, 1993).

A. Mikundová, s využitím zahraničnej tlače a vojenství.cz

Jubilanti ZO SZPB sa dožívajú

- **Bratislava 7:** Margita Galisová 90 rokov.
- **Bratislava 12:** Ján Hasoň 70 rokov.
- **Bratislava 15:** Mária Mäsiarová a Ondrej Turok 87 rokov.
- **Bratislava 20:** Alojz Hrubý 85 rokov.
- **Bzince p/Javorinou – Cetu- na:** Emília Zelková 90 rokov.
- **Bernolákovo:** Magda Dova- lovská 70 rokov.
- **Bacúch:** Anna Piliarová 87 a Božena Ďuričková 75 rokov.
- **Banská Bystrica – Stred:** Oľga Vígľašská 85 a Mgr. Oľga Škripková 83 rokov.
- **Banská Bystrica – J. Rýsa – Tr. SNP:** Jaroslav Klvanec 75 rokov.
- **Brezno 1:** Amália Kováčiková 90 rokov.
- **Bardejov 1:** Ján Lukáč 96 a Katarína Kopčáková 65 rokov.
- **Bardejov 2:** Anna Petrová 87, RSDr. Ivan Bandurič 83 a Ján Kaščák 65 rokov.
- **Bardejov 3:** Ján Štafurik 91 a Viera Dolhá 70 rokov.
- **Bardejov 4:** Alžbeta Zamborská 65 rokov.
- **Beloveža:** Peter Mikula 55 rokov.
- **Čierny Balog:** Vincent Kováčik 95, Anton Kováčik 82, Ing. Milan Potkány a Pavel Caban 65 rokov.
- **Čierne n/Topľou:** Michal Sirotiak 88 a Beáta Kriváková 45 rokov.
- **Čaňa:** Viera Šoltéssová 65 a Marta Balogová 60 rokov.

- **Donovaly:** Virgil Farkašovský 81 rokov.
- **Dolné Hámre:** Július Rendek 70 rokov.
- **Hel'pa:** Anna Babel'ová 94, Jozef Oravkin 55 a Marta Kostanová 50 rokov.
- **Hriňová:** Jaromír Kašša 70 rokov.
- **Harmanec:** Milan Rečkovič 81 a Dana Petrášová 50 rokov.
- **Hanušovce:** Anna Sabová 84 rokov.
- **Holčíkovec:** Ján Hrabčák 95 rokov.
- **Hnúšť'a:** Edita Gerhartová 80 rokov.
- **Jasenie:** Mgr. Marika Búdová 50 rokov.
- **Jarabina:** Mária Saloňová 92 rokov.
- **Jovsa:** Miroslav Demko 55 rokov.
- **Kolačno:** Juraj Volf 45 rokov.
- **Kremnica:** Emília Chovanco- vá 86 rokov.
- **Kordíky:** Ján Bireš 87 rokov.
- **Kokava n/Rimavicou:** Júlia Lajzová 90 rokov.
- **Liptovský Mikuláš:** Elena Vadovická a Emília Šeďová 87 rokov.
- **Lučenec 2:** Dušan Šebian 60 rokov.
- **Lenartov:** Anna Kačmárová 89, PaedDr. Jozef Molčan 85 a Ing. Ján Karol 55 rokov.
- **Lubietová:** Eva Dutková 65 rokov.
- **Myjava:** Alžbeta Bortelová 85 a Rudolf Náhlík 75 rokov.
- **Medzibrod:** Pavlína Vaní-

- **Petrovce:** Anna Peterová 90, Ján Jenčo 35 a Dávid Balog 20 rokov.
- **Petrovce n/Laborcom:** Štefan Salaj 70 rokov.
- **Rakovec n/Ondavou:** Michal Holinka 65 rokov.
- **Rimavská Sobota 2:** Mária Golianová 89, Marta Hlavinová 87, Ľudmila Bystríkanska 70 a Drahoslava Hrončeková 65 rokov.
- **Rimavské Brezovo:** Ondrej Kališka 85 rokov.
- **Senica:** Ján Ukropec 70 a Zdenka Misalová 65 rokov.
- **Strelníky:** Vlasta Matulová 65 rokov.
- **Svit:** Mária Kučerková 91 a Vilma Vrdlovcová 90 rokov.
- **Sučany:** Apolónia Žáková 82, Jaroslav Drobka 81, Ľubica Pivková 80, Margita Baumgartnerová 75, Eva Bjelová 70, Miroslav Miert 65, Jarmila Skyvová a Veronika Gejdošová 60, Jozef Matula 50 rokov.
- **Stará Ľubovňa:** Pavel Černák 82 rokov.
- **Snakov:** Helena Beňová 65 a Ján Bialko 50 rokov.
- **Stebník:** Ján Ľos-Božik 70 rokov.
- **Slovenské Nové Mesto:** Júlia Vavreková 80 rokov.
- **Streda n/Bodrogom:** Mária Devaldová 75 rokov.
- **Trebišov 2:** Božena Gulovičová 87 rokov.
- **Trebišov 3:** Ing. Igor Marcinko 50 rokov.
- **Turany:** Anna Ujčeková 89,

- Vladimír Šidlo 87, Želmíra Ujčeková 81, Ľudmila Jakubská a Viliam Gross 80, Emília Reichelová a Ján Štrbak 75, Anna Brxová a Ján Gavura 70 rokov.
- **Trenčín 1:** Mária Macková 93 a Veronika Schlesingerová 88 rokov.
- **Trenčín 2:** Miluška Tichá 91 rokov.
- **Trnava 1:** Mária Púchlá 94 a Antónia Valová 86 rokov.
- **Trhovište:** Alexander Lebedev 60 rokov.
- **Vinné:** Viktor Kilian 55 rokov.
- **Vráble:** Mária Gardianová 70 rokov.
- **Valaská:** Božena Kľajdáčová 75 rokov.
- **Vranov n/Topľou 1:** MUDr. Eva Lompartová a Juraj Kuruc 70 rokov.
- **Vranov n/Topľou 3:** Paulína Matisová 81 a Ján Ondek 60 rokov.
- **Veľaty:** Júlia Zlatnická 89 rokov.
- **Zemplínske Hradište:** Milan Dandár 65 a Štefan Ninač 60 rokov.
- **Zvolen – Centrum 1:** Ružena Valentová 90, Mgr. Emília Vengrejová a Pavel Pacala 65 rokov.
- **Zalužice:** Alžbeta Viňanská 88 rokov.
- **Zborov:** Ing. Jozef Feckanín 84 rokov.
- **Želiezovce:** Sidónia Zemančíková 89 a Ivan Váňa 65 rokov.

Jubilantom srdečne blahoželáme.

Dňa 4. júna 2017 zomrela vo veku 89 rokov plukovníčka v.v. Mária Pelcrová, vojnová veteránka, ošetrovatel'ka, po oslobodení diplomovaná zdravotná sestra, ktorá celý svoj život od útleho veku mladého dievčaťa zasvätila vojenskému zdravotníctvu. Spomienku na túto bojovníčku 1. čs. armádneho zboru v ZSSR uverejníme v budúcom čísle.

Dňa 16. 5. 2017 vo veku nedožitých 72 rokov po krátkej chorobe zomrel náš dlhoročný člen SZPB Jozef Rajča. V ZO SZPB Bánovce nad Bebravou pracoval ako tajomník až do roku 2009.

Češ' jeho nehyjúcej pamiatke.

Výbor ZO SZPB Bánovce nad Bebravou

Navždy sme sa rozlúčili

- **Banská Bystrica – Stred** so 63-ročným Mgr. Vladimírom Antalom.
- **Hrušov** so 79-ročným Antonom Brindzom.
- **ObIV Lučenec** s 94-ročnou

Violou Stern-Fischerovou.
■ **Ulič** s 83-ročnou Zuzanou Sičakovou.

Češ' ich nehyjúcej pamiatke!

Točnica má ďalší pamätník

Na cintoríne v maličkej obci Točnica pri Cinobani sú postavené dva pamätníky doby. Jeden je ako hrobové miesto s pomníkom, na ktorom je venovanie a fotografia seržanta Červenej armády F. V. Šelkopljasova, ktorý padol za slobodu nášho kraja.

Na druhej strane cintorína vyrástol nedávno nový pamätník, venovaný členom ruského armádneho súboru Alexandrovci, ktorí tragicky zahynuli 25. 12. 2016 pri páde lietadla do Čierneho mora.

O vybudovanie pamätných miest sa zaslúžila obec Točnica v zastúpení starostkou Jankou Ivaničovou. Finančnú pomoc poskytol generálny konzul SR v Sankt-Peterburgu,

Augustín Čisár. Organizačne podujatie podporil gubernátor mesta Sankt-Peterburg G. S. Poltavčenko, ktorého darom bolo vystúpenie znovuzrodeného ruského armádneho súboru

Alexandrovci počas odhalovania pamätníka. Zúčastnilo sa ho asi 300 miestnych občanov.

Celú pietu obohatil aj prelet lietadiel. Pamätník vysvätili kňazi evanjelickej cirkvi a.v. a katolíckej cirkvi.

Mária Švikruhá

Podujatia sa zúčastnil aj bývalý prezident SR Ivan Gašparovič.

Dávid Unreich – šampión, ktorý vyzval Hitlera na súboj

Výstavné priestory SNM – Múzea židovskej kultúry sa v najbližších šiestich mesiacoch premenia na športovú svätyňu. V miestnosti špeciálne upravenej do štylizovanej podoby ringu z obdobia 30. rokov minulého storočia sa budú môcť návštevníci oboznámiť s unikátnym životným príbehom bratislavského rodáka, židovského zápasníka a majstra sveta v ťažkej váhe **Dávida Unreicha** (1907–1957), ktorý sa v medzivojnovom období výraznou mierou zasadil za zmiernenie dopadov nastupujúceho fašizmu na bratislavskú židovskú obec.

Jeho domovským klubom bol ŠK Makabea Bratislava. Svoju víťaznú šnúru začal v roku 1929, keď sa v Bratislave konali majstrovstvá župy v grécko-rímskom zápasení a Unreich zvíťazil v najťažšej hmotnostnej kategórii. V ďalšom období získal titul majstra Slovenska a zároveň sa stal niekoľkonásobným amatérskym majstrom Československa. V roku 1935 Unreich triumfoval na Makabiáde v Tel Avive. Neskôr, keď odišiel medzi profesionálov, bojoval pod hebrejským menom Ben Šalom. Postupne získal titul majstra sveta v Bukurešti a majstra Európy v Rige. Koncom roka 1938 Unreich s členmi klubu Makabea sformoval židovskú sebaobranu v reakcii na antisemitské útoky a bránil utláčanú židovskú komunitu v rodnom meste.

Po vzniku slovenského štátu sa už domov nesmel vrátiť, pretože ho považovali za nepriateľskú osobu. **D. Unreich** sa tak zapojil do novinovej kampane proti nacistickému Nemecku a spoza veľkej mláky vyzval na súboj diktátora **Adolfa Hitlera**. V Spojených štátoch dosiahol ďalší rekord – sto súbojov bez prehry. V New Yorku a okolí sa stal vážnou osobnosťou s povestou férového športovca. Jeho rodičov v roku 1944 v jednom z posledných transportov deportovali do Auschwitzu. Spolu s nimi zavraždili v nacistickom vyhladzovacom tábore aj jeho sestru s dvoma malými deťmi. Kamene, ktoré v auguste 2016 osadili pred domom na Kapucínskej ulici, kde D. Unreich býval, pripomínajú pamiatku obetí holokaustu.

Výstava v Zsigrayovej kúrii sa koná pri príležitosti 110. výročia narodenia a 60. výročia úmrtia Dávida Unreicha. Obsahuje originálne plagáty a fotografie, ako aj články z dobovej slovenskej, maďarskej, nemeckej, americkej a židovskej tlače. Súčasťou výstavy je aj sprístupnená kniha výstrižkov z rokov 1935–1941, ktorú sa podarilo získať z USA.

Výstava je verejnosti sprístupnená od 9. júna 2017 v priestoroch Múzea židovskej kultúry v Bratislave na Židovskej ulici č. 17. Múzeum je otvorené každý deň okrem soboty v čase od 11:00 do 17:00 hod.

Mimoriadne dôležitý oznam SZPB

Oznamujeme, že od 1. októbra 2014 bola zrušená pečiatka Základnej organizácie SZPB č. 44, Bratislava – Ostredky.

Pečiatku jej bývalá predsedníčka doposiaľ nevrátila aj napriek mnohým výzvam na vrátenie. Máme vedomosť, že pečiatka môže byť zneužitá v neprospech našej organizácie Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov a preto náš zväz všetky dokumenty opečiatkované touto pečiatkou považuje od dátumu 1. 10. 2014 za neplatné a dištancuje sa od nich. Takisto akékoľvek finančné plnenia, ktoré by zaväzovali náš zväz plniť na základe použitia tejto pečiatky neakceptujeme a úkony považujeme za neplatné.

Zneužívanie pečiatky a poškodzovanie dobrého mena SZPB bude oznámené ako trestný čin voči SZPB spáchaný neznámou osobou.

Statutárny zástupca SZPB: Ing. Pavol Sečkář, PhD.

Nikdy nezabudneme

V podvečer osláv 72. výročia víťazstva nad fašizmom sa na verejnom cintoríne obce Bačkov, kde sú pochovaní traja neznámi sovietski vojaci a „mladší lejttenant“ (podporučík) **Modest Kovbasjuk**, konal pietny akt kladenia vencov k pamätníku padlých hrdinov.

ZO SZPB partizána Jána Korčinského v Bačkove na čele s predsedom Rastislavom Krajčovičom, v spolupráci so starostom obce Jozefom Nemčíkom a poslancami miestneho zastupiteľstva, pripravili pre občanov krásny program. Na začiatku boli počas slovenskej hymny vypustené holubice, ktoré urobili nad hlavami zúčastnených

zopár obetov, na čo bol nádherný pohľad. Potom boli položené vence na pamätnú dosku a k pomníku obetiam 2. sv. vojny. Nasledovala recitácia básne o partizánovi, ktorú predniesli členky našej organizácie.

Súčasťou osláv bolo zapálenie vatry, pri ktorej sa pod vedením učiteliek predviedli žiaci ZŠ v Bačkove. Na záver bola pripravená opekačka, posedenie pri rôznych dobrotách, ktoré pripravili členovia ZO SZPB v spolupráci s OÚ v Bačkove.

Anna Korčínská

Želiezovskí odbojáři k májovým dňom

Na členskej schôdzi za účasti primátora mesta **Ondreja Juhásza** si členovia SZPB a pozvaní hostia pripomenuli 72. výročie ukončenia 2. sv. vojny v Európe a 98. výročie tragickej smrti gen. **M. R. Štefánika**.

Udalosti spred 72 rokov, ich poučenie a aktuálnosť pre dnešok pripomenul predseda ZO SZPB Jozef Výboch. Osobnosť gen. M. R. Štefánika, ktorý vyšiel z rodiny ev. farára v Košariskách, priblížila ev. farárka augsburského vyznania **Zuzana Moncolová**. Verše venované obom spomenutým výročiam predniesla členka výboru ZO SZPB a MO MS **Mária Varkolyová**.

Na schôdzi bola Čestnými uznaniami ocenená práca aktívnych členov ZO SZPB a zároveň funkcionárov streleckého športového klubu **MAGNUM** **Jozefa Hallera**, **Idy Žáčikovej** a **Štefana Čudaiho**, s ktorými spoluorganizujeme v priebehu kalendárneho roka šesť streleckých súťaží a vatru k SNP.

Po schôdzi jej účastníci s ďalšími predstaviteľmi mesta položili vence k Pomníku padlých v 2. sv. vojne, obetiam holokaustu a k buste **M. R. Štefánika**.

V programe okrem hovoreného slova zazneli ľudové piesne v podaní speváckej skupiny **Vrbovianka**.

– J.V. (Pre Bojovník bez nároku na honorár)

Vedomostnou súťažou oslávili Deň víťazstva

V **DK Andreja Sládkoviča** v Detve zorganizovali 4. mája 2017 miestna ZO SZPB a **ObIV SZPB zo Zvolena** 4. ročník oblastného kola vedomostnej súťaže žiakov základných a stredných škôl, zameranej na problematiku našej i svetovej histórie rokov 1938 až 1945.

Predsedom poroty zápolenia víťazov okresných kôl z okresov Zvolen, Krupina a Detva bol riaditeľ Múzea SNP v B. Bystrici **Stanislav Mičev**. Punc dôležitosti podujatiu pridala aj účasť predsedu oblastného výboru SZPB **Dušana Šablatúru**, tajomníka oblastného výboru Jána Kašicu, primátora Detvy Jána Šufliarskeho so zástupcom **Ladislavom Bódim** a ďalších hostí.

Súťaž bola štvorkolová, otázky sa žrebovali elektronicky. Vedo-

mosti okresných finalistov boli veľmi dobré, čo ocenil aj predseda poroty. Niektoré odpovede sa mu tak páčili, že najvyššia známka sa mu na ne zdala príliš nízka.

Víťazom sa v kategórii žiakov ZŠ stala **Spojená škola Dudince** pred **IV. ZŠ Detva**. V kategórii žiakov stredných škôl zvíťazilo **Gymnázium Detva** pred **Gymnázium Krupina** a **Strednou odbornou školou hotelových služieb a obchodu Zvolen**.

Krásnou odmenou pre víťazov stredných škôl je prehliadka priesto-

rov Európskeho parlamentu v Bruseli, ktorú organizuje a hradí europoslanec **Vladimír Maňka**. Víťaz kategórie ZŠ získal dvojďňový zájazd do **Lidíc** a **Prahy**, ktorý poskytol **Oblasťný výbor SZPB vo Zvolene**.

Víťazi, ale aj ostatní súťažiaci dostali ešte ďalšie ceny, o ktoré sa postarali sponzori: **Múzeum SNP v B. Bystrici**, mestá **Zvolen**, **Krupina** a **Detva**, súkromné **Centrum voľného času v Detve**, **ObIV SZPB vo Zvolene**, **okresná organizácia strany Smer-SD v Detve**, **ZO KSS Detva**, **Klub komunistov Slovenska – občianske združenie Detva**.

Július Feješ, ZO SZPB Detva

(Pre Bojovník bez nároku na honorár)

Z Paríža do Paríža

Autobiografický román *Un sac de billes (Vrecko guľičiek)* francúzskeho autora **Josepha Joffa** o jeho púti počas druhej svetovej vojny len so starším bratom **Mauricom** na úteku pred nacistickým nebezpečenstvom z okupovaného Paríža na **Azúrové pobrežie (a späť)** prvý raz vyšiel v roku 1973 a získal mnoho ocenení. O dva roky neskôr podľa neho nakrútili film a v roku 2012 pribudol aj komiks.

Novú filmovú podobu mu dal kanadský scenárista a režisér **Christian Duguay** (Honba na Šakala, Bella a Sebastián 2) vo francúzsko-kanadsko-českej koprodukcii. Film nakrúcali aj v Prahe a Žatci.

„Kniha ma zaujala presvedčivým silným príbehom o húževnatosti. Príbeh je prerozprávaný optimistickým pohľadom detí, je to príbeh o svete, ktorý ich obklopuje a o realite, ktorá ich napokon dobehne. Je silný, ale bohužiaľ tiež univerzálny,“ povedal o svojom diele režisér.

Obrana 6/2017

VIDEO

HEYDRICH: MUŽ SO ŽELEZNÝM SRDCOM

Nedlho po britsko-česko-francúzskej snímke *Operácia Anthropoid* prichádza ďalšia historická dráma o atentáte na zastupujúceho ríšskeho protektora **Reinharda Heydricha**. Tentoraz v čisto francúzskej produkcii, ale tiež s medzinárodným obsadením.

V origináli má nezvyčajný názov **HHhH**, rovnako ako románová predloha – **Goncourtovou** cenou odmenený knižný debut spisovateľa **Laurenta Bineta**. Význam skratky je „Himmlers Hirn heißt Heydrich“ (Himmlerov rozum sa volá Heydrich). **Jozefa Gabčíka** hrá **Jack Reynor**, **Jana Kubiša** **Jack O'Connell**, ďalej účinkujú **Rosamund Pikeová**, **Jason Clarke** a **Mia Wasikowska**.

Francúzsky režisér **Cédric Jimenez** nakrúcal podľa vlastného scenára v Prahe a v **Budapešti**.

Obrana 5/2017

Štáty s najtlstšími ľuďmi

Prvé miesto medzi najobéznejšími obyvateľmi obsadili USA. Prezrádajú to výsledky prieskumu Organizácie pre ekonomickú spoluprácu a rozvoj (OECD). Diagnózu obezity má 38,2 % Američanov nad 15 rokov. K roku 2030 ich vraj bude nad 45 %.

Na druhom mieste sa nachádza Mexiko, kde na nadváhu trpí 32,4 % obyvateľstva. Za ním nasleduje Nový Zéland s 30,7 % obéznymi ľuďmi.

Najlepšie sú na tom Japonci. Nadváhu má medzi nimi len 3,7 % obyvateľov.

Slovensko je 11-te v poradí s koeficientom 16,3 %, pričom

priemer OECD je 19,5 % (rovnako muži, ako ženy). U nás

máme viac obézných žien, ako mužov.

Väčší počet obéznejších, ako my, majú okrem Rakúska

(14,7 % a viac obézných mužov) aj všetky okolité štáty: Poľsko 16,7 % – viac obézných mužov, ČR – 21 % – rovnako obézných mužov, ako žien, Maďarsko – 30 % (viac obézných žien, ako mužov). Rusko má 19,6 % (výrazne viac obézných žien, ako mužov) a Nemecko 23,6 % (viac obézných žien).

Najvýraznejší rozdiel medzi ženami a mužmi, v neprospech obezity žien, má Južná Afrika.

– admi –

HISTORICKÝ KALENDÁR

6. jún 1944 (až 24. júl) – Deň „D“ – otvorenie 2. frontu (Operácia Overlord) a vylodenie v Normandii. Aj keď Nemci mali k tomuto dňu v zbroji okolo 300 divízií, na obranu Francúzska z nich mohli vyčleniť najviac 50, vrátane 6 tankových.

6. jún 2009 – V Lublani sa konal prvý európsky kongres vyhnančov, uprchlíkov a obetí fašizmu a nacizmu z rokov 1920–1945.

Zúčastnilo sa ho 5 000 delegátov z 85 krajských a oblastných organizácií Spolku slovenských vyhnančov 1941–1945 a z 11-tich európskych štátov: BaH, ČR, Francúzska, Chorvátska, Poľska, Rakúska, Ruska, Slovenska, Srbska a Ukrajiny.

7. jún 1942 – Potopením štyroch lietadlových lodí pri Midwayských ostrovoch došlo k prvej veľkej porážke Japonska.

9. jún 1944 – V priestore Veľkých Uheriec vysadili parašutistov vyslaných z Londýna. Spojili sa so skupinou Vavra Šrobára a neskôr aj s Vojenským ústredím SNP.

10. jún 1940 – Talianska vláda doručila francúzskemu veľvyslancovi v Ríme nótu o vyhlásení vojny a vzápätí talianske divízie zaútočili na francúzske pohraničné línie. Taliansko vyhlásilo, že jeho vojnovým cieľom je získanie Tunisu, Korziky, oblasti Nizzy a Savojska.

10. jún 1942 – Lidice sú vypálené a zrované so zemou. 173 mužov bolo zastrelených (ďalších 19 neskôr). Z 203 žien odvezených do koncentračného tábora bolo zavraždených a umučených 60. Zo 105 detí ich bolo 88 splynovaných v poľskom Chelmne výfukovým plynom. Po vojne sa ich našlo len 17.

11. jún 1942 – Vo Washingtone je podpísaná americko-sovietska „Dohoda o zásadách uplatňovaných pri vzájomnej pomoci a pri spoločnom vedení vojny proti útoku“. V tejto listine vláda USA slávnostne vyhlásila rozhodnutie pomáhať Sovietskemu zväzu pri ďalšom vedení vojny zbraňami a dodávkami vojnového materiálu.

13. jún 1940 – 1. čs. divízia a ďalšie jednotky vo Francúzsku sa stretli v prvom boji s Nemcami na riekach Marna, Grand Morin, Seine, Loire a Cher (13.–17. 6). Padlo 400 jej príslušníkov, 132 vojakov získalo Čs. vojnový kríž 1939, 32 vojakov Francúzsky vojnový kríž 1940 a 109 medaile Za chrabrosť.

13. jún 1947 – Minister vnútra dostal úlohu posilniť pohraničné útvary a tak 13. 6. 1947 nariadil, aby 1 000 príslušníkov pohraničných útvarov ZNB bolo odoslaných na Slovensko a aby sa urýchlene prikrčilo k sformovaniu pohraničného pluku ZNB na Slovensku. Ďalšie opatrenia na posilnenie útvarov ZNB na východnom Slovensku vykonal vo svojej kompetencii poverenik MV na Slovensku.

15. jún 1941 – Chorvátska vláda na čele s Ante Paveličom pristupuje k Osi (Berlín – Rím – Tokio).

15. jún 1942 – Od tohto dňa mohla samostatná čs. jednotka používať názov 1. čs. samostatný poľný prápor v ZSSR.

16. jún 1944 – Spojenecké bombardovanie Bratislavy. 156 amerických lietadiel zbombardovalo a zničilo 80 percent rafinérie Apollo. Zahynulo 176 obyvateľov.

17. jún 1944 – UV KS(b)U vydal uznesenie O pomoci Komunistickej strane Československa pri organizovaní partizánskeho hnutia na území Československa, čo podľa V. A. Kvitinského v knihe: Partizánske Tatry znamenalo veľmi urýchleným tempom špeciálne pripraviť, vy-zbrojiť a vybaviť partizánske skupiny.

„Istá vec, zďaleka nie všetci účastníci budúcich prepádov a desantov boli zasvätení do úloh, ktoré mali vykonávať v najbližšom čase, no už samotná svätožiara ich utajenosti vyžadovala od nás byť obetavými poslucháčmi „partizánskej univerzity“.

18. jún 1935 – Anglicko-nemecký pakt o námornej flotile. V tento deň pricestoval do Londýna nemecký minister zahraničia von Ribbentrop. S ministrom zahraničia Samuelom Chorom uzavrel Anglo-nemeckú námornú dohodu. Nemecko podľa nej mohlo slobodne budovať vojenskú námornú flotilu až do výšky 35 % anglickej flotily. Budovanie ostatnej výzbroje a výstroja Nemecku nikto nezakazoval.

18. jún 1941 – Nemecko-turecká zmluva o priateľstve.

18. jún 1942 – Zradou jediného Čecha Karla Čurdu je odhalený úkryt parašutistov v kostole sv. Cyrila a Metoda v Resslovej ulici v Prahe, ktorí spáchali atentát na Heydricha. Všetkých sedem zahynulo.

19. jún 1945 – V ČSR je vydaný dekrét o potrestaní fašistických zločincov a kolaborantov.

20. jún 1942 – Vytvorený je ukrajinský štáb partizánskeho hnutia, prostredníctvom ktorého sa ÚV KS Ukrajiny spájal s partizánskymi útvarmi.

21. jún 1941 – Prezident J. Tiso súhlasí s účasťou slovenskej armády na nemeckom ťažení proti ZSSR.

21. jún 1945 – Prezident E. Beneš vydal dekrét o konfiškácii a rozdelení pozemkového majetku Nemcov, Maďarov, zradcov a kolaborantov.

ZRNKÁ HUMORU

Modlila som sa, lebo som chcela mať dobrého manžela. Aj som si ho vymodlila.

Môj muž sa nemodlil, nuž má, čo má.

* * *

Viete koľko peňazí potrebuje žena na mesiac?

To nikto nevie... Tolko ešte nikdy nemala.

* * *

Kúžlo ženskej skrine

Keď chce do nej niečo vložiť, tak nie je v nej miesto.

Keď si chce z nej niečo obliecť, tak nemá čo.

* * *

Čo sa tu stalo?

Manželka zabila svojho muža lebo jej prešiel po mokrej podlahe.

A prečo ste ju ešte nezatkli?

Čakáme až uschne podlaha.

* * *

V manželstve sa dá vždy nájsť kompromis.

Stačí ak manžel pripustí, že sa mylil. Žena s ním bude určite súhlasiť.

Prezieravá manželka miňa toľko, aby nezostalo manželovi na milenku.

Vtipy seniorské

Spytuje sa vnúčik:

– Dedko, je to pravda, že máš troje okuliarov?

– Áno. Jedny na čítanie, druhé na ulicu a tretie... keď hľadám tie prvé a druhé.

* * *

V domove dôchodcov hovorí sestrička babičke:

– Babka, máte tu návštevu. Asi vaše deti.

– Ale kdeže, moje deti! Veď dôchodok beriem až o týždeň.

* * *

Politik sa pýta dôchodcu:

– Ako vychádzate s dôchodkom?

– Tak ja s ním vyjdem, ale už sa vrátim bez neho.

* * *

Dedko zo Šariša sa chváli v krčme, že jeho vnuk slúži v prezident-skej stráži.

– Fiha, a čo tam robí? – pýtajú sa ho chlapi.

– No, stojí pred bránou a stráži pána prezidenta.

– Ale, nehovorte, dedo! A už mu niekedy ušiel?

* * *

Chlapík sa vyťahoval pred kamarátom, že jeho sestra sa preobliekla za chlapa a išla ako dobrovoľníka do armády. Kamarát sa čuduje:

– Hej, ale to sa s nimi musí aj sprchovať, prezliekať a všetko, nie?

– No, to áno.

– A to na to neprídu?

– Prídu... ale myslíš si, že to niekto povie?

* * *

Žena sa vráti z práce, muž je už doma. Žena už v predsieni zacíti príjemnú korenistú vôňu a hovorí nadšene manželovi: – Mmmhm, ešte nikdy si mi nenavari! Muž z kuchyne odpovedá: – A už ti ani nenavari, rozbil som ti dózy s korením!

pomôcky: ATE, INARI, AKAVI, BO-LAS, LAST	rieka v Rumunsku	najmladší útvar prvohôr	násilím odviekol	severo-západ (skr.)	autor výroku: H. de BALZAC	povrchová vrstva drevin	ručička na zmenke	ruské ženské meno	druh papagája	skratka štátu Kentucky	zabavuje ostrovi	chorobná zúrivosť
hudobné dielo					športové pravidlo značka decibelu					tam		
2. časť tajničky										rozum azda		
základná číslovka				odoberala vo väčšom množstve urob						otec zavadzila		
záverečné slovo motlíteb					avšak dookola				malý pes značka čistiaceho prášku			
	obraz svätých namalovaný na dreve	ovocná záhrada vrchár			jazero vo Fínsku nariasený pásik látky						privlastňovacie zámeno	nealkoholický nápoj
patriaci Igorovi							planétka posledný, po anglicky				severový-chod (skr.) odroda nikelinu	
cársky zvon								druh slaného syra lyže				
kypri pluhom			indiánska zbraň EČV Detvy						jedovatá rastlina skratka pre a podobne			
predložka				1. časť tajničky								
nižší ženský hlas				nechuf								

Správne vylúštenie tajničky z č. 10 znie: **Jediný netvor na svete je leňoch.** Knihu posielame Petrovi Tóthovi do Komárna.

Vylúštenie tajničky posielajte na adresu: Redakcia Bojovník, Štúrova 8, 815 72 Bratislava, alebo na e-mail: bojovník@szpb.sk.